זון אויפגאנג — 7.51.
זון אונטערגאנג — 5.34.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאג

אידישע וואַרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער: קלאר און קאלט

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 21, No. 29. Winnipeg, Tuesday Feb. 10, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. דינסטאג, כ׳ שבט, תרצ״ת.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY FEB 10 1931

״דיילי העראלד״ לייקנט קלאנג וועגן נייער ענדערונג אין פאלעסטינער פאליטיק פון דער רעגירונג

רעגירונגס אָרגאַן באהויפּטעט, אז דערקלערונג פון דער רעגירונג וועט בלויז קלאָר מאכן געוויסע מיספארשטענדנישן. — דערקלערונג וועט אפשר געמאכט ווערן אין פארלאמענט

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו ״דאס אידישע וואָרט״ פון ״איטא״)

לאנדאן, פעב. 10 (איטא). — אין פאר בינדונג מיט׳ן באריכט אז דער בריטישער קאבינעט האט געוואלט אפהאלטן א זיצונג צו באטראכטן דיפראגע פון לארד פעס׳ פילדס רעזיגנאציע, מיט וועלכער ער זאל דאנן געررאעט אויב די רעגירונג וועט ארויסגעבן די נייע דערקלערונג וועגן איר פאלעסטינער פאליטיק. וועגן וועלכער מען רעדט, — טראגן זיך דא איצט אום נים באשטעטיקטע קלאנגען, אז ס׳איז פארגעקומען א פשרה, וואס וועט צו פרידן שטעלן לארד פעספילדס. עס זאל היינסן, אז די רעגירונג האט באשלאסן, אנ־שטאט ארויסגעבן א שריפטלאכע דער־קלערונג, פארלייענען אין פארלאמענט א דערקלערונג פון איר פאלעסטינער פאליטיק

דער ״דיילי העראלד״, אָרגאַן פון דער ארבעטער פארטי, דערקלערט היינט, אז ס׳איז ניט קיין אמת אין׳ם קלאנג אז לארד פעספילד רעזיגנירט ווי קאלאניאלער סעקרעטאר, און ס׳איז ניט קיין שום גרונט פאר די ווייט־פארשפרייטע קלאנ־גען, אז די בריטישע רעגירונג האלט ביי ענדערונג איר פאלעסטינער פאליטיק אנגע־זייכנט אין׳ם וויינס פאפיר.

די ציטונג פארזיכערט, אז דער רעגי־רונגס דערקלערונג וועט קומען פון סער ווערט דערווארטעט. ארויסגעגעבן ווערן די וואָרד, וועט בלויז אפרייניק א סך מיספארטשטענדעניש, אבער ס׳איז גאר דא קיין פראגע ניט וועגן ענדערונג זדי איצ־טיקע פאליטיק.

קאָנפערענץ ענדערט ניט לאגע אין בשר כשר סכסוך

נייע קערפערשאפט, אונטער נאמען ״שטאט קאמיטעט״, איז דערווייל געווארן. — א סך דעלעגאטן האבן זיך צוריקגע־צויגן, באשולדיקנדיק די מערהייט אין פארטייאישקייט

160 דעלעגאטן, פארטרעטער פון 80 שולן מון ארגאניזאציעס, האבן זיך געכבן אוונט פארגאמלט אין גרויסן תלמיד׳תורה זאל, צו דער קאנפערענץ, פאררופן פונ׳ם פופצעענער קאמיטעט, צוזאמען מיט דעם שטאט קאמיטעט און דעם ועד הערי.

מ. דזש. פינקלשטיין האט געעפנט די פארזאמלונג אין גרוסן זאל דער דערווייל לונג פון א פארזיצער. מר. דזש. ליטמאן וועלכער איז געווען דער אייניקער אנצו־נעמען די נאמינאציע אין דערקלערונג גע־וואָרן פארזיצער. מר. וו. טרילער האט אויפ׳ן פארלאנג פון דער מערהייט רע־לעגאמען, פארגעלעזן א צעטל פון פאר־שלאגן וואס די קאנפערענץ זאל פארהאנד־לען, און ווי אזוי די נייע קערפערשאפט, וואס וועט דערווייל ווערן דער קאנ־פערענץ, זאל אנגיין מיט איר ארבעט אין דער צוקונפט.

א פארשלאג איז געמאכט געווארן, אז מר. מ. דזש. פינקלשטיין, פארזיצער פון דעם פופצעענער קאמיטעט, זאל לייענען זיין באריכט, אבער מר. פינקלשטיין האט זיך אָפּגעזאגט, ער האט דערקלערט, אז דער באריכט פונם 15־נער קאמיטעט איז מיט עטלאכע וואכן צוריק געווען גערייכט אין ״דאס אידישע וואָרט״ און ער גלויבט, האט ער געזאגט, אז יעדער איד האט עס געלעזן, און עס איז ניט נויטיק נאך אמאל צו לעזן דאס.

דער דערווייל־טער פארזיצער האט אין פארלויף דיז דיפארהאנדלונגען דערפיל־אז ער איז ניט בכח אנצופירן מיט דער קאנפערענץ געווען אייגענס אדער צו צוייטן צד, ווען ער האט דערוינגיריט פון זיין אמט. א פארשלאג אין נעמאכט גע־וואָרן אז א נייער פארזיצער זאל דער־ווייל־ט ווערן. עולאכטע זיינען נאמינירט געווארן, איינשליסנדיק מר. טרוט, און נאכדעם ווי אלע נאמינירטע האבן זיך צו־ריקגעצויגן, איז מר. טרוט צגעלייבן דער פארזיצער, און ער האט מיט שווערקייטן אנגענומען די קאנפערענץ ביז׳ן שלוס.

נאך לייגנערע טומלדיקע דיסקוסיעס איז נעמאכט געווארן א פארשלאג, אז די קאנפערענץ זאל דערווייל־ן אן עקזעקוטיווע פון 39 מענשן וועלכע זאל אויסארבעטן פלעגער פאר ווייטערדיקער ארבעט בנוגע דער בשר־כשר פראגע.

נאך לייגנערע פארהאנדלונגען, ווי אזוי די נייע קערפערשאפט זאל זיך רופן, האט די מערהייט באשטימט, אז זי זאל הייסן ״דער אידישער שטאט־קאמיטעט״.

די פאלגנדיקע עקזעקוטיווע איז דער־ווייל־ט געווארן: מ. וו. טרילער, מאלינ־סקי, ראטנער, דזש. קויפמאן, ב. סטארי־קאוו, קאוועסקי, מ. טשעטשיק, ר. דיי־מאנד, ל. בוק, טריינוויס, ליטמאן, סילווער, דזש. קאפ, טרוט, מ. לעווין, ד. פיינשטיין, ס. ד. לעווין, מ. ה. שולמאן, מ. לאנדע, דזש. שטיינבערג, זעליק, זעלבאוויטש, קאפלאן, גרין, סמיט, וו. זיידמאן, קעט־נער, זאסלאווסקי, אסטראווסקי, ד. אייזנ־בערג, שניידערמאן, מרס. א. אלעניק, דזש. ווייסמאן, ס. מאנקאווסקי, בעלקין, געל־מאן, מאזורסקי, שאצקי, ד. ווייזנער, שטיינגארטן, מרס. פרידמאן, ד. קאמיסאר, ראפ. וו. ראבער און ה. באגאטש, סך הכל 44 פערזאן.

מיטווארן אונט וועט די נייי־דערווייל־טע עקזעקוטיווע אפהאלטן איר ערשטע זיצונג אין שטיימאן האל.

די פארזאמלונג איז בכלל געווען א טומלדיקע. באזונדער אומצופרידנהייט האט ארויסגערופן ביי א טייל פון דער פארזאמלונג דאס, וואס די מערהייט האט באשלאסן אנצורופן די נייע קערפערשאפט מיט׳ן נאמען ״שטאט קאמיטעט״. — ד. ה. מיט׳ן נאמען פון אן ארגאניזאציע וואס איז א צד אינ׳ם סכסוך. דאס האט צום סוף געפירט צו דעם, אז א גרויסע צאל דעלעגאטן פון דער קאנפערענץ, באזונ־דערס די וואס האבן פארטראטן דעם צד פונ׳ם ״ועד העיר״, האבן זיך צוריקגעצויגן פון דער קאנפערענץ. באזונ־דערס די וואס האבן פארטראטן דעם צד פונ׳ם ״ועד העיר״, האבן זיך צוריקגעצויגן פון דער קאנפערענץ. אין׳ם באריכט פון דער מערהייט באשלאסן, אין זייער מיינונג, זיינען געווען איינזייטיק. עס זעט דערפאר ניט אויס, אז דער ״ועד העיר״ זאל זיין גרייט אונטערצואוואר־פן זיך אונטער דעם נייעם שטאט קאמיטעט.

יוגאסלאוויע פארדאפּלט טאריף אויף ווייץ און מעל

בעלגראד, יוגאסלאוויע, פעב. 10. — א דעקרעט איז ארויסגעגעבן געווארן פון דער רעגירונג, וואס פארדאפּלט דעם איינ־פיר צאל אויף ווייץ, מעל און מאיס. דאס ווערט אנגענומען, ווערט באהויפּטעט, ווי א מיטל סאוועטישער און אמעריקא־נער קאנקורענץ אויף דעם לאקאלן מארק.

לינע נעמט אויף אידי־שע קלאנע קענן ליטע

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך ״איטא״)

זשענעוואַ, פעב. 10 (איטא). — קלאַ־געס ווענן דיסקרימינאציעס קעגן אידישע שטאטסלאזע אין ליטע זיינען איבערגע־בעבן געווארן צו דער פעלקערליגע פון צבי אבערסאן, דירעקטאר פון דער אידי־שער מינדערהייט ביורא, וועלכער פאר־טרעט דעם עמיג־דירעקט און דעם ראט פון אידישע מינדערהייטן.

די קלאגעס באזירן זיך אויף דער פאר־ארדענונג פון דער ליטווישער רעגירונג וואס פארבאט ניט־בירגער אין לאנד אנ־צונעמען וועלכע נ׳איז באשעפטיקונג נאך יאנואר 1טן, 1932, סיידן זיי קריגן פרי־ער ספּעציעלע דערלויבעניש.

נעזעלשאפטלאכער קאלענדער

דינסטאג, פעברואר 10

ח. שטיינבערג וועט פארלייענען קאב־דינס ״ריווערסייד דריינו״, ביי פראפאיס־קער מענער און פרויען, 8 אוו. אין פרי־זאל

פארזאמ. פון מוטער־פאראיין פון ת״ת, 8 נ.מ. אין ת״ת.

פארזאמ. פון יונגע פרויען סיסטערהוד, 8.30 נ.מ. אין י. מ. ה. א. זאל.

פארזאמ. פון עקזעקוטיווע פון ״חסד של אמת״, 8 נ.מ. אין נייער ת״ת.

מיטוואך, פעברואר 11

מיי ביי מרס. נ. באראדיצקי, 507 אל־פרעד עווע, פאר ס. באראדיצקים קאנדי־דאטור (קלייניק קארנ.), 2 ביז שפּעט.

דר. מייטערס וועגן ראדיקאלער באַ־האנדלונג פון נייסטיק קראנקע. ביי פאר־זאמ. פון מוטער־פאראיין פון פרי־שול, 8.30 נ. מ. אין שול.

אלגעמ. פארזאמ. פון ליידיס אקז. מושב זקנים, 8 נ. מ. אין מושב־זקנים.

זיצונג פון ״ציישא״ שולן טוערנס, 2.30 נ.מ. אין ביבליאטעק, פרי־אינקס, ארגא־נייזר פלענער און פראגע פון איבערשיקן געזאמלטע געלדער.

י. ראבינאוויטש וועגן א. ה. גארדאן, צו 11טן יאר־צייט, 8.30 אוו. פונקט, ביים הנוער העובד, אין איינענעם לאקאל.

דר. י. שאפּיראַ ביי פּוע״צ פרויען קלוב, 8 נ.מ. אין פאלקס שול.

פרייטאג, פעברואר 13

אלה. גרעי: איבער טוניציאפאלע אנגע־לעגענהייטן, מיט בילדער, 8.30 אוונט, אין הנוער העובד לאקאל (אפּנעל. פון וונט.).

מאיר בראון: ״די אידישע עקאנאמישע לאגע אין מזרח אייראפּע״ 8.30 אוו., אין פרץ זאל.

״ארבעטלאזיקייט און פארזיכערונג״— ביי ארב. אויריטערע יוגנט לינקע פּוע״צ, 8.30 פונקט, צימער 4, פרץ אינסטיטוט.

זונטאג, פעברואר 15

טאנץ און ברידזש ביי יונגע פרויען סיסטערהוד, 8 נ.מ., אין ראזענד נאדרסס.

טיי פאר מאונט כרמל קליניק ביי מרס. לעווין, 272 באראוס עווע., 2.30 ביז 11.

״לינען שאור״ אין מושב־זקנים, 2 ביז 10 נ. מ.

טיי פאר א״י באזאר ביי מרס. ל. נע־מענאוו, 282 מאונטען עווע., (סוויט 1 אליוועד קרט.), 2.30 ביז שפּעט.

״סילווער טי״ פון ליידיס אקז. עדת־ישורון שול, 2ביז 12 אין שול.

״מיסעליינאוס שאור״ פאר באזאר פון קאמפּאדטיי, אין היים פון מרס. זעליק, 345 רעדוואוד עווע., פון 2 ביז שפּעט.

מאנטאג, פעברואר 16

לייגן קריין פון מוטער פאראיי זפון פרץ שול־ביי מרס. זלאטין, 2.30 נ. מ., 389 אלפּהעד עווע.

באַרד מיטינג פון כ. י. ס. 8 אוו. אין ת״ת

דינסטאג, פעברואר 17

דר. נ. האמילטאן: ״שכל הישר ווי דער באשיצער פון לעבן״, ביי מוטער פאראיין א. ר. פ. ס. שול 8.30 אוו., אין טעמפּל

מאיר בראון וועגן אגריקולטורעלע און אינדוסטריעלע מעגלאכקייטן אין א״י, 8.30 אוונט אין פאלקס שול.

שבת, פעברואר 21

גרינדונג באנקעט־טאנץ ביי איד. ארב. מולט. צענטער, 8.30 אוו. אין פר. טעמפּל

״דיילי הערעלד״ לייקנט קלאנג וועגן נייער ענדערונג אין פאלעסטינער פאליטיק פון דער רעגירונג

רעגירונגס אָרגאַן באהויפּטעט, אז דערקלערונג פון דער רעגי־רונג וועט בלויז קלאָר מאכן געוויסע מיספארשטענדנישן. — דערקלערונג וועט אפשר געמאכט ווערן אין פארלאמענט

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו ״דאס אידישע וואָרט״ פון ״איטא״)

לאנדאן, פעב. 10 (איטא). — אין פאר בינדונג מיט׳ן באריכט אז דער בריטישער קאבינעט האט געוואלט אפהאלטן א זיצונג צו באטראכטן דיפראגע פון לארד פעס׳ פילדס רעזיגנאציע, מיט וועלכער ער זאל האבן געررעט אויב די רעגירונג וועט ארויסגעבן די נייע דערקלערונג וועגן איר פאלעסטינער פאליטיק. וועגן וועלכער מען רעדט, — טראגן זיך דא איצט אום ניט באשטעטיקטע קלאנגען, אז ס׳איז פארגע־שלאגן געווארן א פשרה, וואס וועט צו פרידן שטעלן לארד פעספילדס. עס זאל היינסן, אז די רעגירונג האט באשלאסן, אנ־שטאט ארויסגעבן א שריפטלאכע דער־קלערונג, פארלייענען אין פארלאמענט א דערקלערונג פון איר פאלעסטינער פאליטיק

דער ״דיילי הערעלד״, אָרגאַן פון דער ארבעטער פארטי, דערקלערט היינט, אז ס׳איז ניט קיין אמת אין׳ם קלאנג אז לארד פעספילד רעזיגנירט ווי קאלאניאלער סעקרעטאר, און ס׳איז ניט קיין שום גרונט פאר די ווייט־פארשפרייטע קלאנ־גען, אז די בריטישע רעגירונג האלט ביי ענדערונג איר פאלעסטינער פאליטיק אנגע־זייכנט אין׳ם וויינס פאפיר.

די ציטונג פארזיכערט, אז דער רעגי־רונגס דערקלערונג האט וועט, ווי אז וועט ווערט דערווארטעט. ארויסגעגעבן ווערן די וואָרד, וועט בלויז אפרייניק א סך מיספארטשטענדעניש, אבער ס׳איז גאר דא קיין פראגע ניט וועגן ענדערונג זדי איצ־טיקע פאליטיק.

קאָנפערענץ ענדערט ניט לאגע אין בשר כשר סכסוך

נייע קערפערשאפט, אונטער נאמען ״שטאט קאמיטעט״, איז דערווייל געווארן. — א סך דעלעגאטן האבן זיך צוריקגע־צויגן, באשולדיקנדיק די מערהייט אין פארטייאישקייט

160 דעלעגאטן, פארטרעטער פון 80 שולן מון ארגאניזאציעס, האבן זיך געכבן אוונט פארגאמלט אין גרויסן תלמיד׳תורה זאל, צו דער קאנפערענץ, פאררופן פונ׳ם פופצעענער קאמיטעט, צוזאמען מיט דעם שטאט קאמיטעט און דעם ועד הערי.

מ. דזש. פינקלשטיין האט געעפנט די פארזאמלונג אין גרויסן זאל דער דערווייל־לונג פון א פארזיצער. מר. דזש. ליטמאן וועלכער איז געווען דער אייניקער אנצו־נעמען די נאמינאציע אין דערקלערונג גע־וואָרן פארזיצער. מר. וו. טרילער האט אויפ׳ן פארלאנג פון דער מערהייט רע־לעגאמען, פארגעלעזן א צעטל פון פאר־שלאגן וואס די קאנפערענץ זאל פארהאנד־לען, און ווי אזוי די נייע קערפערשאפט, וואס וועט דערווייל־ט ווערן דער קאנ־פערענץ, זאל אנגיין מיט איר ארבעט אין דער צוקונפט.

א פארשלאג איז געמאכט געווארן, אז מר. מ. דזש. פינקלשטיין, פארזיצער פון דעם פופצעענער קאמיטעט, זאל לייענען זיין באריכט, אבער מר. פינקלשטיין האט זיך אָפּגעזאגט, ער האט דערקלערט, אז דער באריכט פונם 15־נער קאמיטעט איז מיט עטלאכע וואכן צוריק געווען גערייכט אין ״דאס אידישע וואָרט״ און ער גלויבט, האט ער געזאגט, אז יעדער איד האט עס געלעזן, און עס איז ניט נויטיק נאך אמאל צו לעזן דאס.

דער דערווייל־טער פארזיצער האט אין פארלויף דיז דיפארהאנדלונגען דערפיל־אז ער איז ניט בכח אנצופירן מיט דער קאנפערענץ געווען אייגענס אדער צו צוייטן צד, ווען ער האט דערוינגיריט פון זיין אמט. א פארשלאג איז געמאכט גע־וואָרן אז א נייער פארזיצער זאל דער־ווייל־ט ווערן. עולאכטע זיינען נאמינירט געווארן, איינשליסנדיק מר. טרוט, און נאכדעם ווי אלע נאמינירטע האבן זיך צו־ריקגעצויגן, איז מר. טרוט צגעלייבן דער פארזיצער, און ער האט מיט שווערקייטן אנגענומען די קאנפערענץ ביז׳ן שלוס.

נאך לייגנערע טומלדיקע דיסקוסיעס איז געמאכט געווארן א פארשלאג, אז די קאנפערענץ זאל דערווייל־ן אן עקזעקוטיווע פון 39 מענשן וועלכע זאל אויסארבעטן פלעגער פאר ווייטערדיקער ארבעט בנוגע דער בשר־כשר פראגע.

נאך לייגנערע פארהאנדלונגען, ווי אזוי די נייע קערפערשאפט זאל זיך רופן, האט די מערהייט באשטימט, אז זי זאל הייסן ״דער אידישער שטאט־קאמיטעט״.

די פאלגנדיקע עקזעקוטיווע איז דער־ווייל־ט געווארן: מ. וו. טרילער, מאלינ־סקי, ראטנער, דזש. קויפמאן, ב. סטארי־קאוו, קאוועסקי, מ. טשעטשיק, ר. דיי־מאנד, ל. בוק, טריינוויס, ליטמאן, סילווער, דזש. קאפ, טרוט, מ. לעווין, ד. פיינשטיין, ס. ד. לעווין, מ. ה. שולמאן, מ. לאנדע, דזש. שטיינבערג, זעליק, זעלבאוויטש, קאפלאן, גרין, סמיט, וו. זיידמאן, קעט־נער, זאסלאווסקי, אסטראווסקי, ד. אייזנ־בערג, שניידערמאן, מרס. א. אלעניק, דזש. ווייסמאן, ס. מאנקאווסקי, בעלקין, געל־מאן, מאזורסקי, שאצקי, ד. ווייזנער, שטיינגארטן, מרס. פרידמאן, ד. קאמיסאר, ראפ. וו. ראבער און ה. באגאטש, סך הכל 44 פערזאן.

מיטווארן אונט וועט די נייי־דערווייל־טע עקזעקוטיווע אפהאלטן איר ערשטע זיצונג אין שטיימאן האל.

די פארזאמלונג איז בכלל געווען א טומלדיקע. באזונדער אומצופרידנהייט האט ארויסגערופן ביי א טייל פון דער פארזאמלונג דאס, וואס די מערהייט האט באשלאסן אנצורופן די נייע קערפערשאפט מיט׳ן נאמען ״שטאט קאמיטעט״. — ד. ה. מיט׳ן נאמען פון אן ארגאניזאציע וואס איז א צד אינ׳ם סכסוך. דאס האט צום סוף געפירט צו דעם, אז א גרויסע צאל דעלעגאטן פון דער קאנפערענץ, באזונ־דערס די וואס האבן פארטראטן דעם צד פונ׳ם ״ועד העיר״, האבן זיך צוריקגעצויגן פון דער קאנפערענץ. באזונ־דערס די וואס האבן פארטראטן דעם צד פונ׳ם ״ועד העיר״, האבן זיך צוריקגעצויגן פון דער קאנפערענץ. אין׳ם באריכט פון דער מערהייט באשלאסן, אין זייער מיינונג, זיינען געווען איינזייטיק. עס זעט דערפאר ניט אויס, אז דער ״ועד העיר״ זאל זיין גרייט אונטערצואוואר־פן זיך אונטער דעם נייעם שטאט קאמיטעט.

יוגאסלאוויע פארדאפּלט טאריף אויף ווייץ און מעל

בעלגראד, יוגאסלאוויע, פעב. 10. — א דעקרעט איז ארויסגעגעבן געווארן פון דער רעגירונג, וואס פארדאפּלט דעם איינ־פיר צאל אויף ווייץ, מעל און מאיס. דאס ווערט אנגענומען, ווערט באהויפּטעט, ווי א מיטל סאוועטישער און אמעריקא־נער קאנקורענץ אויף דעם לאקאלן מארק.

נאנדי און סאפרו פירן אָן פארהאנד־לונגען וועגן שלום אין אינדיע

אלאהאבאד, אינדיע, פעב. 10. — די ווייי אנגעזעענסטע אינדישע פירער, מא־האטמא נאנדי און סער טעדזש באהאדור סאפרו, האבן זיך ווידער באגעגנט צו באראטן זיך וועגן פרידן אין אינדיע, באַ־זירט אויף די באשלוסן אנגענומען ביי דער לאנדאנער קאנפערענץ.

סאפרו איז עס געווען דער, וועלכער האט ביי דער לאנדאנער קאנפערענץ גע־מאכט דעם פארשלאג פון האום רול, וועל־כער איז דערנאך מיט געוויסע מאדיפי־קאציעס אנגענומען געווארן.

נאנדי, וועלכער פארשטאנען, האט צווישן אנדערש פארגעשלאגן, אז דעם 15טן פעב־

פארלאמענט סעסיע וועט זיך עפענען מארט 12־טן אנאנסירט פרעמיער

רעגירונג וועט דורכפירן פארהער וועגן טאריף העכערונגען ביז דער סעסיע, מיט פארם פראדוקטן אויף ערשטן פלאן

אטאוואַ, פעב. 10. — פרעמיער בענעט האט דא נעכטן אנאנסירט, אז די סעסיע פונ׳ם פארלאמענט ווערט פאררופן אויף מארט 12טן. די פראקלאמאציע וואס פאר־רופט די סעסיע פון אונטערגעשריבן גע־ווארן פון הויפּט־ריכטער דאה, פארטרעט־טער פונ׳ם גאווערנער־דזשענעראל.

דער פרעמיער האט אויך אנאנסירט, אז ביי דער סעסיע וועלן דורכגעפירט ווערן א רייע פארהערן וועגן טאריף הע־ערונגען, אז אז אנדריקולטורעלע און לאנדווירטשאפטלאכע פראדוקטן וועלן אין דער הינזיכט געגומען ווערן אין אנבא־טראכט פריער ווי וועלכע ס׳איז אנדערש.

די סעסיע וועט האבן פאר זיך א לאנ־גע פראגראם, און עס ווערט דערווארטעט, אז זי וועט זיך פארצייען טיף אין זומער. אריין, ביז עס וועט קומען די צייט פאר עפענען די זיצונג פון דער אימפּעריאלער קאנפערענץ אין לאנדאן.

ווי דער פרעמיער האט אנמלט דער־קלערט, דערווארט די רעגירונג א שניט אין דער הכנסה אויף 100 מיליאן דאלאר. די סעסיע וועט מסתמא האבן צו באַ־טראכטן פראיעקטן פון פארגרעסערטע שטייערן אין אפשר אויף פארקלענערונגען פון אויסגאבן.

אוירל פון בעסבאַראַ, פון דער פאַנ־סבאַי משפּחה, באשטימט קאנאדער גאָווערנאר־דזשענעראל

אטאוואַ, פעב. 10. — פרעמיער בע־נעט האט אז אן אפיציעלער דערקלערונג געמאלדן:

״זיין מאיעסטעט דער קעניג האט גרויס־מוטיק באוויליקט גוטצוהייסן די באשטי־מונג פונ׳ם אוירל פון בעסבאַראַ צום פאסטן פון גאווערנאר דזשענעראל פון דער דאמיניאן פון קאנאדע״.

וויר בראבאזאן פאנסאבי׳ דער אוירל פון בעסבאַראַ, איז א פאליטיקער, סאל־ראט און פינאנסיר — ער איז א מיט־גליד פון דער פאנסאבי פאמיליע, וועל־כע איז גוט באקאנט אינ׳ם בעזעלשאפט־לאכן לעבן פון אירלאנד און ענגלאנד.

ער איז געבאָרן געווארן אין 1880, און איז געווארן ארזואקאס אין 1903. אין 1910 איז ער צום ערשטן מאל אויסגע־קליבן געווארן אין פארלאמענט. פון 1913 ביז 1920 האט ער פארטראטן דעם דאַ־ווער באציירק אין פארלאמענט. אין 1920 איז זיין פאטער געשטאָרבן, און ער האט נע׳ערש׳נט זיין טיטול און איז געווארן א מיטגליד פון לארדן הויז.

אין דער צייט אין דער גרויסער מל־חמה האט ער געדינט אין גאליפּאלי און אויף אינ׳ם פראנצויזישן געגנעראל שטאב.

דער אוירל פון בעסבאַראַ האט גרויסע פינאנציעלע אינטערעסן אין בראזיליע און אין דרום אפריקע.

ער האט חתונה געהאט אין 1912 מיט ראבערטא דע נייופלין, די אייניציקע טאָכ־טער פון בראזאן דע נייופלין, פון פּאריז, פראנקרייך. זי האט אים געבאָרן איין זון און איין טאָכטער.

עופּהלע פון 30 אונסעס גייט אָן פיין

סאַרניאַ, אָנט. פעב. 10. — די טאָכ־טער פון מר. און מרס. עקאָרט מענסאן, וואס האָבן געוואוינט אין פונט מיט 14 אונסעס ביים גבורט, גייט אָן אויסגע־צייכנט. זי האט שוין געוואונען א האַלב פונט נאַכ׳ן גבורט. און דאקטוירים גלוי־בען, אז זי וועט אויסלאבן א גאַרמאל קינד.

סטרייק פארשפּרייט זיך אויף דרעסמאכער און פאריערס, לויט באריכט

ווי דער סטרייק קאמיטעט פון קלאָוק־מאכער סטרייקערס מעלדעט אונז, זיינען היינט, 10 אויינער אנדערפרי, אויך ארויסגענאגען אין סטרייק די דרעסמאַ־כער און פאריערס פון דזשייקאַב און קראָוליס שאפּ.

העסען פארלאמענט אנערקענט ניט עקזעקוטיווע פון גייסען אוניווערסיטעט

בערלין, פעב. 10 (איטא). — דער פאר־לאמענט פון העסען האט באשלאסן ניט צו אנערקענען די עקזעקוטיווע פון דער סטר־דענטן אָרגאניזאציע אין דער גייסן אוני־ווערסיטעט, אויב די עקזעקוטיווע האט זיך ניט צוריקגעצויגן די רעזאָלוציע וואס פאַ־דערט אייגענטלעכע אנטי־אידישע נומע־רוס קלאזוס אין אוניווערסיטעט.

דער פארלאמענט האט אנגעוויזן, אז די פארדערונג פון א נומערוס קלאזוס איז קעגן דער קאנסטיטוציע. דער סכסוך איז אנט־שטאנען, ווען די עקזעקוטיווע האט זיך אנטזאגט צו אנערקענען א אידישן פאר־טרעטער פון די דעמאקראטישע סטודענטן.

דער בילדונגס מיניסטער פון העסען, אדר־לונג, האט דאן געלאזט וויסן דער עקזע־קוטיווע, אז זייער האנדלונג איז קעגן גע־זעץ. דאנרויף האט די עקזעקוטיווע געענט־פערט מיט דער אנטי־אידישער רעזאָלוציע און די דעמאקראטישע פארטיי האט אויפ־געפארערט דעם פארלאמענט אויפצולייען די עקזעקוטיווע.

זאנט אז גראנד מופטי וויל מאכן ירושלים פאר קולטורעלן צענטער פון דער מוסולמאנישער וועלט

ירושלים, פעב. 10 (איטא). — דער גראנד־מופטי האט בדעה צו מאכן ירושלים פאר׳ן קולטורעלן צענטער פון דער מוסול־מאנישער וועלט, — האט דערקלערט שר־קאס אלי, ברודער פונ׳ם פארשטארבענעם אנדרישי־מוסולמאנישן פירער. מוכאמעד אלי, איז א רעדנער פאר א פארזאמלונג פון דער מוסולמאנישער קרייסלאכן פארבאנד אין יפו.

לויבנדיק די מוסולמאניש־קריסלאכע פאראייניקונג, האט שוקאט אלי געזאגט, אז די אידישע איינגראציע אין דער אידי־שע פאליטישע פארערונגען שטעלן דאס לאנד אין געפאר.

שוקאט אלי האט דערקלערט, אז ער איז זייער ביינערליך צו העלפן מאכן שלום, און ער האט זיך געזעגן מיט דר. וויצמאן אין לאנדאן. ער האט דערביי באַטעמערקט: ״איך האב קיינמאל ניט געהאט קיין געפיל פון אז דער אין אז די אידן זיי א רעזולטאט פון זייער פאליטיקע פאליטיק, ווען אז מוזן אנדערן״. ער האט פארענדיקט מיט דעם אויסרופ: ״די מוסולמאנישע וועלט שטייט הינטער אייך״.

מזל טוב

א זון געבאָרן צו מר. און מרס. מ. דזש. רוזן, 105 מעטעסאן עווע. מוטער און זון אין דזשענעראל האספּיטאל אין גוטן צו־שטאנד.

א טאָכטער געבאָרן צו מר. און מרס. משה סטאריקאוו (דאס ערשטע איינ־ניקל צו מר. און מרס. נ. סטאריקאוו), סוויט 8 אלפּוריא אפּטס. מוטער און קינד אין גוטן צושטאנד אין דזשענעראל האספּיטאל

פארט ארויס אין די אינטערעסן פון מצה קאָ.

רבי מ. קאהן (ווייניפּעג) בעט אונז צו מעלדן, אז ער פארט ארויס אין דער וועסט אין די אינטערעסן פון די באַ־וואוסטע הארוויי־מארגארעטן מצות, וועלכע ער פארטרעט דאָ דאס יאר, ווי לעצטן יאר. ער וועט באזוכן אלע וויכ־טיקערע פונקטן אין דער וועסט.

היינט צווייטער טאג פון ״גרינע פעלדער״

״גרינע פעלדער״, הירשביינס באוואוס־טע קאמעדיע, אויפגעפירט דאָ לעצטן אוונט צום ערשטן מאל אין ענגליש פון דער דראמטישער גרופּע פון דער ״מנו־רה״ נעזעלשאפט מיט דערפאלג, ווערט היינט געשפּילט צום צווייטן מאל אין קליינעם טעאטער (מיין סט. ארום סעל־קירק), אויף פּאפּולערע פריין.

באטש געשפּילט אין ענגליש פון אידישע יונגעלייט געבויערענע און דערצויגענע אין קאנאדע, און אונטער דער אנפירערשאפט פון א נ״ם־אידישן דעזשיסאר, — איז דיי שוישפּילער דאך געלונגען צו שאפן א נאַ־טירלאכע אידישע אטמאספערע און ריכ־טיק צו שילדערן די איינפאכקייט און גוט־מוטיקייט פון אזעלכע זעלטענע טיפּן ווי הירשביינס אידישע פיערים.

מארגן וועט די קאמעדיע געשפּילט ווערן צום לעצטן מאל.

סאוו. רעגירונג וועט זיך באטייליקן אין פאן־איי־ראפּייאיש. קאנפערענץ

מאסקווע, פעב. 10. — דער סאוועטן פארבאנד האט אנגענומען די איינלאדונג צו באטייליקן זיך אין דער פאן־אייראפּיי־אישער קאמיסיע, וואס שטודירט די פראַ־גע פון אן אייראפּייאישער פערעראציע. — ווי די סאוועט רעגירונג האט געמאלדן צו דער פעלקער ליגע, זי פארהיט אבער פאר זיך דאס רעכט צו באשטימען איר שטע־לונג צו דער קאמיסיע שפּעטער.

לאנדאן, פעב. 10. — ענספּערנדיק אויף אן אנפראגע אין הויז, האט וואלטער ראַ־בערט סמיט, פארלאמענטארישער סעקרע־טאר פון אינ׳ם אויסוואר אפ טרייד, דערקלערט, אז פאַ׳ן יאר 1930 האט אנגלאנד אימפּאר־טירט פון רוסלאנד 35,466,000 בושל וויץ.

ליידי אייקינס טויט

ליידי מערי אייקינס, אלמנה פון סער דזשיימס אייקינס, געוועזענער לייטענאנט גאווערנאר פון מאניטאבא, איז געשטאָרבן אין דזשענעראל האספּיטאל נעכטן נאַכ־מיטאג נאך א לייינגערער קראנקהייט. זי וועט באערדיקט ווערן אין דער אסטן, פון וואנען זי איז אהער געקומען מיט איבער 50 יאר צוריק.

לאָס אנדזשעלעסער אידן גיבן באנקעט צו פּראָפ. איינשטיין

לאָס אנדזשעלעס, פעב. 10 (איטא). — עס איז דא אנאנסירט געווארן אז אלע פלעגער זיינען געמאכט געווארן פאר א באנקעט וואס די היגע אידן וועלן גיבן לכבוד פּראפעסאר איינשטיין, דעם 16טן פעברואר.

דער באנקעט וועט געגעבן ווערן אין אמבאסאדאר האטעל. עס ווערט דערווארט־טעט, אז דער באנקעט וועט זיין איינע פון די וויכטיקסטע געשעענישן אין דער געשיכטע פון די קאליפאָרניער אידן. א. איינשטיין האט אויסגעדריקט דעם וואונש אז א טייל פון דער איינקונפט פון באנ־קעט זאל גיין פאר ארץ־ישראל.

פּראָפ. י. האָראָוויץ געשטאָרבן אין פראנקפורט

פראנקפורט־אם־מיין, פעב. 10 (איטא). פּראָפעסאָר יוסף האָראָוויץ, באוואוסטער אריענטאליסט און אוטאָריטעט אויף סע־מיטישע שפּראַכן, איז דאָ געשטאָרבן אין עלטער פון 56 יאר.

צוואנג פול פאר פארם פּראָדוקטן וועט געשאפן ווערן אין ענגלאנד

לאנדאן, פעב. 10. — מיט 258 שטי־מען צו 213 האט דאס הויז נעכטן אנ־גענומען אויף דער צווייטער פארלעזונג דער רעגירונגס אגריקולטורעלן ״מארקע־טינג״ ביל, וואס שאפט פאקטיש א צוואנג פול פאר׳ן פארקויף פון מילך, קארטאפל, פרוכט, האפן, וואל, פלייש, עופות און סע־ראלן. די מייסטע ליבעראלן האבן גע־שטימט מיט דער רעגירונג.

דער נייער ביל באוויזיקט דעם פאר־מיטלער אינ׳ם האנדל מיט די דאָזיקע פּראָדוקטן, און באצווענגט צו רעגולירן דעם מארק אזוי, אז די פארטערס זאלן קרינן דעם פולן פרייז פאר זייערע פּראָדוקטן, און דער געבריויכער זאל דערפון ניט ליידן און דער געבריויכער זאל דערפון ניט ליידן.

אויף דעם מסחר מיט די דאָזיקע פּראָ־דוקטן וועלן אכטונג געבן ספּעציעלע ביור־דאס דערווייל־ט פון די פארמערס זעלבסט, אונטער דער השגחה פונ׳ם אגריקולטור מיניסטער. די ביוראס וועלן די פּראָדוקט

דער טראגישער שידוך

א קוריאָזע פאסירונג פונ׳ם שטעטלשן לעבן אין צארישן רוסלאנד
טיילווייז בייגעוואוינט און דורכגעלעבט

פון מענדל פייקאָף

(פארזעצונג)

סאלאמאנס מוטער האט טאקע צוגעגעבען אז אכצדיג איז אמת, אבער איר האט זיך זייער געוואלט האבן אזא יחסנ׳טע פאר א שנור. און דערביי האט זי געזאגט א פאר ניט גינסטיקע ווערטער אויפן חשבון פון ראזען.

די ראזיקע געשפרעכן, נאטירלאך, זיי־נען ניט געפירט געווארן אין דער אנווע־זנהייט פון ראזען.

ווען סאלאמאן האט דערהערט די באלייי־דיקנדע ווערטער פון זיין מוטער וועגן ראזען, איז ער אויפגעשפרונגען מיט רציחה און האט אויסגעשריען: — מאמע, וואס זוכסטו אזוי יחוס און וואס געפעלט דיר ניט ראזעס יחוס? דערמאן זיך נאר ווען דו ביזט אנגעקומען מיט 25 יאר צוריק, האסטו דען ניט געהאנדלט מיט פיש אויף "פאראל"? דו קאנסט קוים דיין נאמען אונטערשרייבן און דאס האסטו זיך אויך אויסגעלערנט ערשט נאכדעם ווי מיר זיי־נען רייך געווארן. און ראזע האט געענדיקט פראנ־גימנאזיע אין זינקאוו. איך וועל מיט איר געווים חתונה האבן. זי וועט זיך אנהייבן לערנען שפיל פיאנא, — נשקשה, א סך טוען אזוי . . . און די מא־ניערן מיט וועלכע מען צאצעקעט זיך אזוי שטארק ביי דער אריסטאקראטישער גע־זעלשאפט, וועט זי אויך שנעל אויפכאפ־. א דעזיינערן צו זיין איז מער קונסט, און אויב זי האט זיך אויסגעלערנט אט יענע קונסט פון דעזיינעריי, וועט זי זיך די "מאנערן קונסט" געווים אויסלערנען.

— אבער מיין זון . . . איך בעט דיך . . .

— קיין זאך ניט! בעט מיך נישט! — האט סאלאמאן געשריען. — איך וועל חתונה האבן מיט ראזען אדער דו וועסט מיך זעען מיט א קויל אין הארצן.

דערהערנדיק אזעלכע סטראשונגעס פון איר־זון, איז זי א פארצייטערטע גע־וואָרן, ווייל זי האט אים זייער ליב געהאט, און נאך א ליינגערן קאמף, האט מאדאם זילבערשטיין צוגעשטימט צום שידוך און מען האט זיך אנגעהייבן גרייטן צו די תנאים.

ראזע האט דערווייל געקראגן דעם פאל־גענדן בריוו פון איר מוטער:

"מייערע טאכטער ראזע.

פון די אלע גליקן און רייכקייטן וואס דו באשרייבסט מיר פון דיין חתן איז־שיינט מיר, צו ליכטיק פאר אונז. מיר זיינען ניט געבארן געווארן צו האבן אזעלכע לוקסוסן, מיר דארפן לעבן ווי איינפאכע מענשן און נישט זוכן צו פארדייסן אונזע־רע פליגלען אין הימל אריין, ווייל וואס ראזע האט באלד טעלעגראפירט צו איר העכער מע פליט אלץ גרעסער איז די גע־פאר צו פאלן מיט א שטארקן קלאפ אין א אפגרונט אריין. זוך דיין גלייכן, מיין טאכטער, וועסטו לעבן אין פרידן. אייל זיך נישט מיט דעם שידוך, נעם זיך צייט און קוק זיך ארום; וועסטו נאכדעם קיין חרטה נישט האבן".

אט דאס איז געווען דער קאנטראסט פון ביידע מוטערס. די רייכע האט מורא גע־האט פאר ארימקייט און די אריטע האט מורא געהאט פאר רייכקייט.

ראזע האט אבער אנדערש געדענקט. און עס איז באשטימט געווארן, אז שבת נאך שבועות זאל זיין תנאים. זי האט אויעקגעשיקט צו איר מוטער א סומע געלט און האט זי געבעטן זי זאל זיך אויסקליידן און זאל קומען אויף שבת נאך שבועות קיין קיעוו.

אין קיעוו צו דער צייט איז אנגעקומען א גוטע טרופע אקטיארן און מען האט גע־שפילט גאנצאלס "רעוויזאר" סאלאמאן האט איינגעלאדן ראזען אין טעאטער. זיי האבן געגומען א "לאזשע" (באקס) און האבן געזעען די פארשטעלונג.

אין דעם אנטראקט צווישן צווייטן און דריטן אקט, איז צוגעקומען א דאמע צו סאלאמאנען און זי האט אים אפגעפיי־ערט צוויי פעטש און זי טוט צו אים א זאג: "דו מערדער, דו ווילסט אויך דאס מיידל דער׳הרג׳ענען. אומגליקלאך מאכן אויף אייביק, אזוי ווי דו האסט מיך אומ־גליקלאך געמאכט. דו גייסט אין טעאטער פארבריינגען און דו ווילסט זיך אפילו ניט דערמאנען, אז איך גרייט זיך צו ווערן איינגיכן די מוטער פון דיין קינד!"

אין טעאטער איז געווארן א טומל, א געשריי, א סקאנדאל. ער האט זיך געלאזט לויפן פון טעאטער און ראזע איז ארויס־געלאפן פון טעאטער א פארשעמט, זי האט געכאפט א איזוואשטשיק און איז אוועקגעפאהרן צו זיך אהיים. פאר חרפה און הארץ־ווייטיק איז זי דעם ערשטן טאג פון שטוב ניט ארויס.

אויף מארגן איז דער גאנצער סקאנדאל געווען אפגעדרוקט אין "קיעוויליאנין" און עס איז נאך דארבן געווען צוגעגעבן אז דאס פארפירטע מיידל איז געווען א מאי־דעל אין זילבערשטיינס מאגאזין.

ווען ראזע האט זיך דערוואוסט וועגן אלע איינצלהייטן דאס זי ערשט אנגעהייבן צו באגרייפן אז איר מוטער איז געווען קיין גערעכט, אז סאלאמאן איז ניט געווען קיין פאסנדער חתן פאר איר, און זי האט באר־שלאסן אפצושיקן אים זיינע מתנות און ווערן אויס כלה.

ראזע האט באלד טעלעגראפירט צו איר מוטער, אז דעם חתנ׳ס מוטער איז קראנק געווארן, און אז די פארלאבונג איז אפ־געלייגט געווארן אויף אן אומבאשטימטער צייט און דערפאר זאל זי ניט ארויספאר־ן פון דער היים. ראזע איז דריי טעג ניט גע־קומען צו דער ארבעט.

אויף דעם פערטן טאג נאכ׳ן סקאנדאל איז סאלאמאן געקומען צו ראזען אין צי־מער. ווען זיי האבן זיך באגעגנט האבן זיי ביידע ארונטערגעלאזט זייערע אויגן און זיי האבן געשווינגן א לאנגע צייט.

ווען סאלאמאן האט זיך דערוואוסט וועגן איקס, האט ער זי אנגעהייבן צו בעטן מיט טרערן אין די אויגן, אז זי זאל אים מוחל זיין. על האט אר פארזיכערט, אז ער וועט זיך גוט אויפפירן און אז מער וועט זי אויף אים קיינע פארברעכנס ניט געפינען: "איך וועל דיך פארגעטערן, ראזע, זיי מיר מוחל, איך בין געווען נארוש, איך . . ."

— איך ווייל מער גארנישט ניט הערן פון אייך, — האט אים ראזע אויבערגע־שלאגן זיינע רייד, — נעמט צו אלע אייר־ערע מתנות, אט האט איר דאס אלץ אויף דעם טיש, און אלצדינג צווישן אונז ווערט איבערגעריכט. איך שטאם טאקע נישט פון דער אריסטאקראטיע, אבער איך קאן ניט פארטראגן קיינע געמיינהייטן. וואס דיינקט איר, אז מיר האבן נישט קיין גע־פילן, קיין זעלבסט רעספעקט? ווען איך וואלט געפונען ערגעץ א גרוב אין טעא־טער, וואלט איך זיך פאר חרפה באגראבן, איך בין גליקלאך וואס דער דאזיקער סקאנ־דאל אז אנטדעקט געווארן פאר אונזער חתונה, אז נישט וואלט איך זיכער באנאנ־גען זיעלבסטמארד פאר שאנדע און צרות.

איצט אבער זיינען מיר נישט מער ווי פרעמדע. איך האב מיט אייך גארנישט ניט וואס צו טאן און איך וויל אייך נישט קאנ־גען. נייט אייך געזונטערהייט".

סאלאמאן האט נישט געפונען קיין ווער־טער צו פארענטפערן זיך. ער האט פאר־שטאנען, אז עס איז געקומען א סוף צו אלע זיינע האפענונגען און א דערשלאגענ־גער האט ער פארלאזט ראזעס צימער.

אויף מארגן איז געווען די נייעס אין "קיעוויליאנין". אז סאלאמאן זילבערשטיין האט זיך פאר׳סס׳ט און ער האט איבער־גענומען די אדערן פון זיין לינקער האנט. מען האט אים געפונען א טויטן אין באד־צימער פון זיין פאטערס רייכער היים.

אויפ׳ן צווייטן טאג האט ראזע דערהאל־טען פון אים א רעגיסטרירטן בריוו מיט א טשעק אויף 500 רובל. אין זיין בריוו, געשריבן פארן טויט, איז געווען מאלגנ־דעם:

"מייערע ראזע:

אין די לעצטע מינוטן פון מיין לעבן האב איך ערשט אנגעהייבן צו פארשטיין דאס לעבן, אבער עס איז שוין צו שפעט מיין בעסטער וואונש איז צעשמעטערט גע־ווארן, איך האב איצט מער ניט צוליב וואס צו לעבן. איך האב אלץ געהאפט, אז דו וועסט מיר מוחל זיין, מיין האפענונג איז אבער ניט פארווירקלאכט געווארן און מיין איינציקער אויסוועג איז — דער קבר.

זיי מיר מוחל.

סאלאמאן."

די נייעס וועגן סאלאמאנס זעלבסט־מארד און נאכדעם זיין בריוו צו איר, האט אויף איר געמאכט א שווידערלאכן איינ־דרוק. דער געוויסן האט זי אנגעהייבן צו פאגן; און זי האט טיף ביי זיך אין הארצן באדויערט די טראגעדיע. זי איז ביי זיך געווען איבערצייגט, אז ווען זי וואלט אים מוחל געווען, וואלט זי דערמיט געריכטעט זיין יונג לעבן . . . .

אין עטלאכע טעג ארום ווען זי איז א ביסל געקומען צו זיך, ווען אירע געדאנ־קען זיך אביסל בארואיקט, איז זי אוועק־גענאנגען אויפ׳ן קרעשטשאטיק, דארטן האט א קראאימער געהאט אזא גרויסן מאגאזין ווי זילבערשטיינס.

דער קראאימער האט געוואוסט און געהערט וועגן איר, און נאכדעם ווי זיי האבן זיך דורכגערעדט האט ער איר אנגע־באטן די זעלבע שכירות וואס זי האט גע־קראגן ביי זילבערשטיינען און זי האט אנ־פאנגען צו ארבעטן פאר דעם קראאימער.

בלויז א קורצע צייט איז דורכגעגאנגען און זי האט פארוואנדלט זיין מאגאזין אין א מזל ברכה. זי האט אויסגעפוצט די פענ־סטער פון זיין מאגאזין מיט נייע שיינע מאדעלן און אלע זילבערשטיינס קונס זיינען געקומען צום קראאימער.

די צייט איז געלאפן און די פאסיונגס מיט סאלאמאנס זעלבסטמארד איז אינם קעסל פון גרויס־שטאטיקן לעבן; פארגעסן געווארן. ראזע האט פאר דער צייט געקראג־גען מער פראקטיק אין לעבן און זי האט אנגעהייבן צו באראכטן דאס לעבן מיט גאר אנדערע בליקן און מיינונגען. זי האט אנגעהייבן קוקן אויף מענער מיט גאר אנ־דערע אויגן, מיט אויגן פון א דערוואקסע־נער מיידל, וועלכע האט שוין א סך דורכ־געלעבט.

צייטנווייז פלעגט איר באפאלן א חשק אויסצוגעפינען איר פאטער און אפערע־כענען זיך מיט אים פאר די צרות און ליידן וואס ער האט פארשאפן איר און איבער־הויפט, איר מוטער.

שרכנים האבן שטענדיק געזוכט די גע־לעגנהייט צו "פארשליידערן" ראזען, ווייל זיי האבן געוואוסט, אז דאס שמעקט מיט פיינע עטלאכע רובל שרכנות געלט. ראזע האט זיך אבער צו קיינעם פון זיי ניט צו־נעהערט און זי האט אלעמען העפלאך אפ־געזאגט זייערע פארשלאגן.

אין א געוויסן טאג איז אריינגעקומען צו איר א פרוי, א הענדלערקע מיט זאקן, און זי האט איר פארקויפט עטלאכע פאר זאקן. דערווייל האט זי פארפירט מיט ראָ־זען א געשפרעך וועגן א שידוך; און זי האט איר פארגעשלאגן א יונגן מאן, א פארוואלטער פון א גרויס געהיילץ געשעפט ביים דניעפער. וועלכער פארדיענט 200 רובל א חודש, אויף אלעס גרייטן, און ער האט געלט אין באנק, א שיינער, קלו־גער, געזונטער מאן, און זי איז זיכער, האט זי געזאגט, אז ראזע וועט אים געפעלן און אז ער וועט געפעלן ווערן ראזען.

ראזע האט זיך אויך פון דעם פארשלאג אפגעזאגט און זי האט זיך אפילו ניט גע־וואלט זעען מיט דעם יונגן מאן.

— זאגט מיר בעסער, ליבע פרוי, וואו קריג איך דא אין דער געגנט איצט אן אמ־ריקע? — אן אדרעס אנשרייבן אן אדרעס אין אמע־ריקע?

— אן אדרעס? אך, מיטן גרעסטן פאר־גענען, — האט די הענדלערקע געזאגט, — איך וועל שוין דאס פאר אייך באר־זארגן, און זי איז אוועק.

אין א פאר טעג ארום איז געקומען א יונגערמאן צו ראזעס הויז, און ער האט זיך פאר איר פארגעשטעלט אלס, גאספאַ־רין פייער. — איך בין געשיקט געווארן צו אייך פון א פרוי, אנצושרייבן פאר אייך אן אדרעס אין אמעריקע,— האט ער גע־זאגט.

— עס טוט מיר לייד, וואס איר האט זיך מטריח געווען צו קומען אהער, איך וואלט אין פאטשט געקאנט קרינן אומעצן אנצושרייבן דעם אדרעס, נאר אז איר זייט שוין דא, וועל איך אייך געבן עטלאכע קאנווערטן און איר וועט אזוי גוט זיין אנ־צושרייבן פאר מיר א פאר אדרעסן.

ראזע האט אויס העפלאכקייט אים מכבד געווען מיט טיי און צוביסן און זיי האבן נערעדט וועגן פארשיידענע טאג־פראגן, און נאכדעם ווי זיי האבן פארבראכט א קורצע צייט איז ער אוועק.

אין עטלאכע טעג ארום איז ער ווידער צו איר געקומען. ניט האבנדיק קיין אויס־רייד פאר זיין ניט איינגעלאדענעם באזוך, האט ער איר דערקלערט, אז ער האט באַ־מערקט ביי איר א סך ביכער און זייערדיק פאראינטערעסירט אין א געוויסן בוך איז ער געקומען לייען ביי איר א בוך אויף עטלאכע טעג.

ראזע האט אים, נאטירלאך, ניט אפגע־זאגט זיין בקשה, און זי האט אים געגעבן זיין פארלאנגטן בוך. זיי האבן פארבראכט א קורצע ווייל, און ער האט פארלאזט איר צימער.

שפעטער מיט עטלאכע טעג האט ער איר אפגעבראכט איר בוך. ער האט איר זייער באדאנקט און ער האט זי איינגע־לאדן צו פארן מיט אים אין א שיפל. מיט זיין באגעמען זיך האט ער אויף איר גע־מאכט א גוטן איינדרוק, און געטריבן פון איינזאמקייט און אומעט, האט זי זיין איינלאדונג אנגענומען. זיי האבן באַ־בשטימט ארויסצופאָרן אויף א שיפל, זונ־טאג.

פונקט צו דער באשטימטער מינוט, איז הער פייער צוגעפאָרן צו ראזעס הויז, מיט א איזוואשטשיק, און זיי זיינען אוועקגע־פארן צום דניעפער, דארטן האבן זיי גע־נומען א שיפל און זיי זיינען אוועקגעפאָרן איבער דעם גרויסן דניעפער.

פייער האט געקאנט גוט פירן א שיפל. דאך ווי נאר די שיפל פלעגט זיך עטוואס א קער טאן אן א זייט, האט ראזע יעדן מאל אויסגעשריען א פארציטערטע: "אוי, מאמע!"

— וואס זייט איר אזוי אומרואיק, אזוי נערוועז? — האט פייער זי א פרעג גע־טאן.

— איך האב מורא צו פארן אין א שי־פעל, עס פארדריסט מיך שוין אויף דער גאנצער מעשה, — האט ראזע געזאגט מיט א ציטערנדיקער שטים.

— מורא האבן צו פארן אין א שיפל?

— האט זיך פייער געוואונדערט. מיר זיי־נען דען די איינציקע? זעט, דער גאנצער דניעפער איז פארפלייצט מיט שיפלאך.

— איר פארשטייט, הער פייער, — האט ראזע געזאגט שוין מיט א רואיקערער שטימע, — מיין מיטער האט זיך איינ־מאל איבערגעקערט אין א געוויסן בוך אין זי איז פאראומגליקט געווארן אויף איר גאנצן לעבן.

— נו, ווארשיינלאך האט יענער מאן ניט געקאנט פירן קיין שיפל, דערפאר האט זיך עס איבערגעקערט.

(פארטזעצונג קומט)

61-טער יערלאכער סטייטמענט

THE
MUTUAL LIFE
Assurance Company
OF CANADA
WATERLOO, ONT.

Established 1869

דער 61טער יערלאכער באריכט פון דער קאמפאני ציינט באדייטנדיקן פראגרעס אין דעם פארגאנגענעם יאר.

ריינער סורפלוס פארדינט	$ 5.254.351.00
נייע אשורענס באצאלט פאר 1930	60.526.212.00
דיווידענדן באצאלט צו פאליסיהאלדערס	5.080.789.00
צופלוס פאנדן און צופאל רעזערוון	12.468.009.00
טאטאל אסעטס	116.662.059.00
אינשורענס אין קראפט	492.833.318.00

רייט פון אינטערעסט פארדינט אויף אינוועסטירטע אסעטס 6.13%
נידעריקסטער אויסנאמען רייט אין דער קאמפאני׳ס געשיכטע.

פינאנציעלער סטייטמענט לויט דעם 31טן דעצעמבער, 1930:

אסעטס

באנדס	$ 44.220.138.33
מארטגעדזש לאנס אויף ריעל עסטייט	42.342.981.71
סטאקס	865.849.12
ריעל עסטייט, איינשליסנדיק חעד אפיס בילדינג	1.965.485.99
לאנס אויף פאליסיס	22.100.398.41
קעש	142.529.29
פרעמיאומס וואס ווערן איצט געזאמלט	2.138.143.24
אינטערעסט צייטיק און אנגעוואקסענער	2.886.533.55
טאטאל	$116.662.059.64

לייעביליטיס

פאליסי רעזערוון	$ 94.605.681.07
ניט באצאלטע פאליסי קליימס און דיווידענדן צו פאליסיהאלדערס, צייטיק אבער ניט באצאלט	797.688.00
דיווידענדן איבערגעלאזט מיט דער קאמפאני אויף אינטערעסט	8.039.521.96
טעקסעס	229.081.90
אנדערע לייעביליטיס	522.077.26
ספעציעלע רעזערוון און סורפלוס פאנדן	12.468.009.45
טאטאל	$116.662.059.64

פינאנציעלער סטייטמענט ווי פון דעם 31טן דעצעמבער, 1930:

R. O. McCulloch, *President* — **C. M. Bowman**, *Chairman of the Board*
L. L. Lang, *1st Vice-President* — **Maj.-Gen. Hon. S. C. Mewburn, K.C., C.M.G.**, *2nd Vice-President*

Hume Cronyn — **Hon. J. Fred Fraser** — **W. G. Watson**
L. J. Breithaupt — **E. G. Long, K.C.** — **T. A. Russell, LL.D.**
Glyn Osler, K.C. — **C. F. Sise** — **W. J. Blake Wilson**
Isaac Pitblado, K.C., LL.D. — **Hon. J. E. Perrault, K.C.**

אָפיסערס

W. H. Somerville, A.I.A., *General Manager*
A. E. Pequegnat, A.I.A., F.A.S., *Assistant General Manager*
H. M. Cook, A.I.A., F.A.S., *Secretary*
H. L. Guy, F.A.S., *Treasurer*
J. M. Laing, A.I.A., F.A.S., *Actuary*
H. Holmes, A.I.A., F.A.S., *Associate Actuary*
W. Carlisle, *Supt. of Agencies*
J. M. Livingston, M.D., *Medical Director*

פראָגרעס פון דער קאמפאני

יאר	אינקאם	אסעטס	באצאלט צו פאליסיהאלדערס	ביזנעס אין קראפט
1890	$ 489.858	$ 1.696.076	$ 176.151	$ 13.710.800
1910	3.020.996	16.279.561	804.759	64.855.279
1930	25.883.721	116.662.059	13.394.440	492.833.318

די כינעזישע געהיימע סאָסייטיס אָדער טאַנגס

פון שרגא פייווש

ווען א כינעזער פארזינדיקט זיך קעגן געזעץ פון לאנד, אין וועלכן אים גע־נעקומען אזוי שווער צו קאנען אריינפאר, ווערט ער אפט דעפארטירט. א כינעזער וועט זיך אבער אונטערוואורפן די גרעסטע שטראפן אבי ניט דעפארטירט צו ווערן.

די אורזאך דערפון איז נאנץ איינפאך, ער האט מורא פאר דער געהיימער ארגא־ניזאציע אדער טאנגס, וועלכע וועלן ביי דער ערשטער געלעגנהייט מיט אים זיך אפרעכענען פאר וואס ניט איז. א כינע־זער וואס פארזינדיקט זיך קעגן דעם טאנג וויסט, אז ער וועט באשטראפט ווערן, מען עס זיין אפילו אין צוואנציק יאר ארום, נאכדעם ווי ער האט זיך פארזינ־דיקט קעגן דעם טאנג און דעם טאנג ניט זיך איין צו לייגן א האנט אויף אים, מעג ער זיך געזונענען מיט זיין בינטל ביינער. די טאנגס האלטן עס ניט פאר קיין פאר־ברעכן צו דערמארדן אדער מאטערן וואכן לאנג דעם כינעזער, וואס האט זיך מיט עפעס פארזינדיקט קעגן זייערע געהיימע געזעצן. עס איז קיין וואונדער ניט דארי־בער, וואס א סך כינעזער ווילן בעסער זיצן 5 יאר אין פריזאן איידער זיך אומ־קערן קיין כינע.

בענעזער האבן ניט ליב מען זאל זיי פאַ־טאגראפירן. פרובירט נעמען א פאטערע אפפאראט אין דעם כינעזישן קוואדראטאל פון סיי וועלכער שטאט און זעט וואס עס וועט פאסירן. די שרעקעריקע וועלן באלד פארמאכן זייערע סטארס און זיך אויסבאַ־האלטן, בעת די מער אגרעסיווע וועלן זיך אנגעמען מיט מוט און צעברעכן אייער קאמערע.

די טאנגס פירן כסדר קריג צווישן זיך און מיט דעם געזעץ. הונדערטער כינעזער ווערן אויסגע׳הרג׳עט יעדן יאר אין די טאנג מלחמות, און דאס געזעץ קען גאר־ניט טאן דאס אפצוהאלטן. דאס איז א זאך וואס מען קאן אין לאנד ניט אויסווארצלען.

עס איז ניט גרינג צו ווערן א מיטגליד פון א טאנג ארגאניזאציע. די פראצעדורע וואס יעדער קאנדידאט מוז דורכגיין איז פון זיין אויער, נאך א פליק, און א שטיקל דער קאנדידאט שטייט צווישן 2 מע־נער, וועלכע האלטן איבער זיין קאפ אויס־געשטרעקטע שווערדן. ער מאכט דאן מיט א שארפן מעסער א שניט אין א פינגער פון זיין רעכטער האנט און לאזט פאלן דריי טראפנס בלוט אין א קאפע. דריי הויפט פירער פון דעם טאנג טוען דאס זעלבע. דאס בלוט ווערט דאן אויסגעמישט מיט זיסן ווין און אלע פיר צוזאמען טרינ־קען דאס צונויפגעשמעטע ווין מיט בלוט. דער קאנדידאט אויף מיטגלידערשאפט אינ׳ם טאנג נעמט דאן א שווערד און האקט ארונטער דאס קעפל פון א ווייסער הון. דאס איז צו זאגן, אז אויב ער איז ניט געטריי צו די אינטערעסן פון טאנג מעג מען אויף אן ענלאכן אופן אים ארונטער האקן דעם קאפ.

נאך אט דער דאזיקער צערעמאניע גיט ער אפ א שבועה וואס לויטעט: "איך וועל פון איצט אן ניט ווייסן פון קיין פאטער אדער מוטער, ברידער אדער שוועסטער, ווייב אדער קינד, נאר וועל אין אלץ פאלגן דעם טאנג".

איין טאנג האט אין פארלויף פון 30 מי־נוט אמאל היינגעריכטעט 17 מיטגלידער, קענן וועלכע עס איז נעמאכט געווארן די באשולדיקונג, אז זיי זיינען געווארן פאלש. מען האט זיי אפגעהאקט די קעפ.

אבער מיט׳ן אפהאקן דעם קאפ, ענדיקט זיך ניט׳אלץ. דאס איז א צו גיכער אוס דער הויפט א צו "לייכטער טויט, דאדר־בער האבן די טאנגס אין כינע אויסגע־טראכט א מין פייניקונג און מאטערונג. דאס איז א שטייטן די קרבנות מיט א לאנגן און בויגזאמען שארפן מעסער.

וואס מער שמיץ א טאנג מיטגליד ניט ניט טויטנדיק דעם קרבן, אלץ העכער שטיינט ער אין די אויגן פון די איבעריקע טאנג מיטגלידער.

דער קרבן ווערט געבונדן הענט און פיס און מיט א שנעלן פליק פון מעסער שניידט דער הענקער ארויס א קליין שטיקל פלייש פון זיין אויער, נאך א פליק, און א שטיקל א שרעקלאכע, און ניט יעדער איינער קאן זו דורכמאכן.

דער קאנדידאט שטייט צווישן 2 מע־נער, וועלכע האלטן איבער זיין קאפ אויס־געשטרעקטע שווערדן. ער מאכט דאן מיט א שארפן מעסער א שניט אין א פינגער פון זיין רעכטער האנט און לאזט פאלן דריי טראפנס בלוט אין א קאפע. דריי הויפט פירער פון דעם טאנג טוען דאס זעלבע. דאס בלוט ווערט דאן אויסגעמישט מיט זיסן ווין און אלע פיר צוזאמען טרינ־קען דאס צונויפגעשמעטע ווין מיט בלוט. דער קאנדידאט אויף מיטגלידערשאפט אינ׳ם טאנג נעמט דאן א שווערד און האקט ארונטער דאס קעפל פון א ווייסער הון. דאס איז צו זאגן, אז אויב ער איז ניט געטריי צו די אינטערעסן פון טאנג מעג מען אויף אן ענלאכן אופן אים ארונטער האקן דעם קאפ.

נאך אט דער דאזיקער צערעמאניע גיט ער אפ א שבועה וואס לויטעט: "איך וועל פון איצט אן ניט ווייסן פון קיין פאטער אדער מוטער, ברידער אדער שוועסטער, ווייב אדער קינד, נאר וועל אין אלץ פאלגן דעם טאנג".

איין טאנג האט אין פארלויף פון 30 מי־נוט אמאל היינגעריכטעט 17 מיטגלידער, קענן וועלכע עס איז נעמאכט געווארן די באשולדיקונג, אז זיי זיינען געווארן פאלש. מען האט זיי אפגעהאקט די קעפ.

אבער מיט׳ן אפהאקן דעם קאפ, ענדיקט זיך ניט׳אלץ. דאס איז א צו גיכער אוס דער הויפט א צו "לייכטער טויט, דארי־בער האבן די טאנגס אין כינע אויסגע־טראכט א מין פייניקונג און מאטערונג. דאס איז א שטייטן די קרבנות מיט א לאנגן און בויגזאמען שארפן מעסער.

וואס מער שמיץ א טאנג מיטגליד ניט ניט טויטנדיק דעם קרבן, אלץ העכער שטיינט ער אין די אויגן פון די איבעריקע טאנג מיטגלידער.

דער קרבן ווערט געבונדן הענט און פיס און מיט א שנעלן פליק פון מעסער שניידט דער הענקער ארויס א קליין שטיקל פלייש פון זיין אויער, נאך א פליק, און א שטיקל ברוסט ווערט ארונטערגעהאקט, און אזוי זי איז זיכער, האט דער הענקער שטיקלאך פלייש, ביז דער קרבן ווערט איין שטיק בלוט און חלש׳ט אוועק. אבער זיין שטראף איז נאך ניט געענדיקט, אויף מארגן וועט מען פון אים ווידער שניידן שטיקלאך פלייש. פאר איינעם וואס האט די טאנג־חברה פאראראן זיינען א טויזנט אזעלכע שטיק דורך א וואך צייט געגנוג צו שטילן דעם כעס פון די טאנגס.

כינעזישע טאנגס האבן זייערע געהיימע צייכנס דורך וועלכע מיטגלידער דערקענען זיך. אמאל דערוויסן זיך אנדערע פון די געהיימע צייכנס, אבער די דאזיקע זיינען אין געפאר מיט זייערע לעבנס. זיי קאנען אמאל קרינן א מעסער אין הארצן נאנץ ניט דערוואַרטנדיק עס.

די צייכנס וואס די טאנגס נוצן זיינען פארשיידן. א טאנג מיטגליד שרייבט קיינ־מאל קיין זאך ניט אויף פאפיר. ווי אזוי מען האלט דעם גראבן פינגער פון דער רעכטער האנט, ווי אזוי א מענש זעצט זיך אדער טרינקט טיי אדער טוט הונדערטער געוויינלאכע אנדערע זאכן, איז אפט דער צייכן פון די טאנג מיטגלידער. זייער ווייַ־ניק ווייסע פארשטייען די דאזיקע געהיי־מע צייכנס.

די געשיכטע פון די טאנגס איז זייער א לאנגע, אבער די טאנגס זיינען געווארן אקטיוו ערשט מיט א הונדערט יאר צוריק, ווען די "קענינן פון הימל" טאנג איז אר־גאניזירט געווארן. אין 1885 זיינען הונ־דערט מיטגלידער פון די טאנגס היינגעריכ־טעט געווארן פון דער כינעזישער פאליציי.

די קאלירן פון די טאנגס זיינען ווייס, שווארץ, געל און רויט. דער באריומסטער טאנג איז דער "ווייסער" טאנג, וועלכער האט מיטגלידער אין אלע טיילן פון דער וועלט און איז דער שרעקלאכסטער פון די דאזיקע געהיימע ארגאניזאציעס. די ספע־ציעלע פייניקונג פון דעם דאזיקן טאנג איז דערבוים מיט וועלכן ער וויל זיך אפרעכענען, איז אפצוקאכן זיי לאנגזאם אויף ברענענדיקע קוילן. דער כינעזער וועט דערפאר אלץ דורכמאכן איידער צו פאראראן זיין טאנג.

די אייראפיאיזירונג פון כינע האט זיי־ער ווייניק אויפגעטאן אויסצורעטן די טאנגס, פאר וועלכע די כינעזער האבן מער מורא ווי פאר מאשין־ביקסן.

ווען א כינעזער טאנג פאנגט א מענשן און האלט אים פאר אויסלייז געלט, מיינט עס נארנים פאר אים אפצושניידן אן אויר־ער אדער א האנט פונ׳ם געפאנענעם צו ווייזן, אז ער מיינט "ביזנעס". פיל "ווייר־סע" האבן פארלוירן זייערע לעבנס ווייל זיי האבן געוואוסט צופיל פון די טאנגס.

א דזשענעראל עלעקטריק רע־פרידזשיריימאר אין העריס דע־ליקאטעסן סטאר און רעסטאראן

אין העריס דעליקאטעסן סטאר און רעסטאראן, 258 פארט סטריט, איז אריינגעשטעלט געווארן א דזשענעראל עלעקטריק רעפרידזשיריימאר, און די גאלריייכע קליענטן פון דער פאפולערער כשר דעליקאטעסן סטאר, קאנען זיין זי־כער אז זיי וועלן באקומען די ריינסטע שפייזן און פון בעסטער קוואליטעט.

פרישע, געשמאקע מאלצייטן ווערן סערווירט יעדן טאג, געקאכט פון עק־פערטן קעכערס. די בעסטע דעליקאטעסנס קאן מען דא באקומען צו יעדער צייט. מעסיקע פרייז און ערשט קלאסיקע באַ־דינונג.

א דערקלערונג צו די סטרייקנדע קלאָזקמאַ־כער אין ווייניפּעג

ניט באלאנגענק צו דער אינדוסטריעלער יוניאן און אויך ניט אנערקענענדיק איר טאקטיק און אירע מעטאדן אין דער יוניאן באוועגונג — דערקלערן מיר אבער אונ־זער פולע סימפאטיע צו די סטרייקנדיקע ארבעטער פון דער קלאָזק אינדוסטריע פאר זייערע גערעכטע פארדערונגען און מיר־זאגן זיי צו אונזער מאראלישע און מאטעריעלע הילף.

ברענטש 2 פועלי ציון,
אין ווייניפּעג.

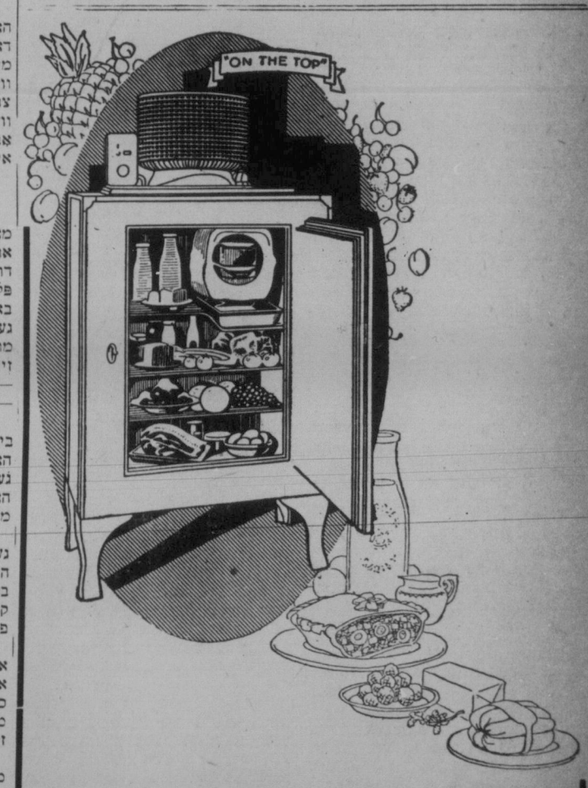

הערר׳ס כשר דעליקאטעסען
258 פארט סטריט
האט א
GENERAL ELECTRIC
Refrigerator
אין זיין רעסטאראן
קאסטאמערס קאנען שטענדיק זיין זיכער אז זיי וועלן קרינן די ריינסטע שפייז און די בעסטע קוואליטעט.
דיזער דזשענ. עלעקטריק רעפרידזשיריימאר איז געקויפט געווארן פון
City of Winnipeg Hydro Electric System
55-59 PRINCESS ST.

1 טאָג
נעדיינקט אז מיר קאָנען אייך געבן
באדינונג, אויב איר פארלאנגט דריי קליינינג
אין אלע אייערע אָדער פארבן
37 266, PERTH DYE WORKS LTD. נ. פ. פארטנאי, מענעדזשער

איר קאָנט פאָרן פאר 50c פון אירגענד וועלכן טייל פון שטאָט ביז צוים צענטער פון
מיט א בליו בוירד טעקסי
טעלעפאָנירט 24 521 און 24 511
הערי לייאָן, מענעדזשער

Robin Hood FLOUR
"נעלט צוריק" גאראנטיע
באשיצט אייך

זינדיק בלוט

א העכסט שפאנענדער ראָמאן פון דעם אידישן לעבן אין אמעריקע

פון א. ר.

(פארזעצונג)

בענדזשאמין איז בלאס געווארן ער האט פארביסן די אונטערשטע ליפּ ביז ווייטאָג און ער האט מיט זיך נגוואלד דאס געשריי וואס האט געטאָן אז מיר זאָלן ווייטער נערעדט: קיידי האט עס נישט באמערקט, צופיל איז זי שוין געווען פארנומען מיט אירע צרות און זי האט ווייטער נערעדט:

— דו האסט נעדארפט אנקוק ווי ער זעט אויס! געוונט, שיין און אנגעטאָן ווי א מאנגאס, און זי? — ווי א רעגולע ליידי פון די הויכע פענסטער. קיינער וואלט נארנישט חושד געווען, אז דאס איז א מולד פון שאפ . . . זי איז עס געזעסן מיט א פארריסענעם קאפּ, אזוי גרויס ביי זיך . . . און פון האלז האבן געפינגקלט פערל און בריליאנטן . . . זי זעט אויס אייזן שטארק . . . וואס זשע? עס פעלט איר עפעס? ער אליין האט צו איר געשמייכלט, האט נאר נישט געקאנט פון איר די אויגן אפרייסן . . . נישקשה, ער נעמט זיך קנאפּ צום הארצן וואס אונז איז שלעכט . . . וואס זשע וועסטו אויספארן מיט דיין שוויינג? מיר ליידן טאקע און זיי לעבן א משוגענעם טאג . . .

— און ער האט דיר געזעען?

— ווער ווייסט אים? ער האט הגן צייט אויף אימיצן צו קוקן — אז זיין מוידז זיצט אים ביי דער זייט . . .

בענדזשאמין האט זיך פארקוקט אויף דער סטעליע. ער האט געפילט זיי דאס גאנצע לייב זיינס בראנען פון ווייטאָג און כעס. ער האט איצט געזעען מיט זיינע אויגן ווי סילוויא זיצט און שמייכלט צום אלטן, און ווי דער אלטער קוקט צום אויג איר מיט קליינע און בוימלדיקע אויגן און ער האט דערפילט א שויר דער איבער זיין גאנצן לייב.

— פון שוויינג וועט נארנישט ארויסקומען . . . ווען דו וואלסט מיר נגעפאלנט . . . וואלסטו אליץ פארגעסן און וואלסט זיך צו עפעס גענומען . . . מען דארף זעען צו שאפן אביסל געלט אויף אויסצוצאָלן. מיין ברודער וואלט דיר געהאלפן . . . אביסל קרעדיט קאן מען אויך קריגן און דו וואלסט זיך צו עפעס גענומען, עפענען א סטאר צי וואס . . . ווארום אז מיר זאָלן ווייטער אזוי אנגיין און נארנישט טאָן וועלן מיר סיי ווי מר ליפּ זען פארזעען דאס צירונג און דאס געלט אויפעסן, און וואס וועט זיין דערנאָך? אז מיר וועלן האבן שוין דאס אויך אויפגענומען, וואס וועלן מיר דאמאלסט טאָן?

אבער בענדזשאמין האט שוין כמעט נישט געהערט אירע רייד. ער האט איצט קלאר דערזעען סילוויא'ס פנים, ווי א לעבעדיקע איז זי פאר אים געשטאנען. ער האט נעקוקט אין אירע ליכטיקע און גאלדענע אויגן אריין און נעהערט ווי זי זאגט: — וואס זשע זאָל איך טאָן? און ווערקלאך; אט שטייט דער פאטער לעבן איר. זיינע אויגן זיינען שמייכלענד דיק אין ער קוקט אויף איר האלז און — א ווילדער כעס האט זיך אויפגעהויבן אין אים, אזא כעס, וואס האט אים געגומען שטיקן אין האלז אין אים ווי שווער געווארן צו אטעמען. צו דער זעלבער צייט האט ער געפילט ווי זיינע אלע גלידער, זיין גאנץ לייב ווייגט און גייט אויס נאך איר, עס ציט אים מיט אזא כוח, אז ער קאן עס נישט איבערטראגן.

— פארוואס זשע ענטפערסטו נישט?

— האט שוין קיידי אויפגעהויבן איר שטימע. בענדזשאמין אבער האט נישט געענטפערט. ער איז געלעגן פארביסן און ער האט געשוויגן. און וואס איינגלאך האט ער איר געקאנט ענטפערן? וואס האט ער איר געהאט צו זאגן? זאגן איר, אז אים אין ביטער? אז אים איז שלעכט? זי ווייסט עס דען נישט? און ווי אזוי קאן מען דערן וועגן טאָן ביזנעס, ווען דאס הארץ צערייסט זיך אין אים פון כעס און ערגעניש, שנאה און אומבאהאלפנקייט? ער האט געפילט ווי זיינע מוסקולן ווערן אנגעצויגן. די פויסטן דריקן זיך צוזאמען און דער כעס בראנט אין אים ווי א פייער . . . ווי אזוי זשע זאָל ער איצט דערן פון ביזנעס?

— די שוויינסט? האָ?

— יאָ . . . איך שוויינ.

— איך דער דאָך עפעס צו דיר. איך דער זיך אָפּ דאס הארץ? — איז שוין אויך קיידי אין כעס געווארן.

— טאָ דער, ווער לאוט דיר נישט.

— עס נייט דיר נארנישט און מיינע רייד?

— ניין.

אין קיידים קול האבן שוין געפלונגען טרערן.

— פארוואס פייניקסטו מיר? פאר־וואס קומט עס מיר?

— ווער פייניקט דיר? וואס טו איך דען דיר?

— פארוואס ענטפערסטו מיר ניט?

— וואס זאָל איך דיר ענטפערן? וואס קאן איך טאָן? וואס זשע א סטאר־קיפער וועל איך ווערן? א גראסעריימאן? א פערלער? שלעפן א פושקארט? אד־רבא, זאָג, וואס קאן איך טאָן?

— באטראכט זיך בענדזשאמין. זע

אידישע באַלעבאָסטעס!

האָט איר פּרוּבירט פּאָלינ׳ס כשר׳ע פּירלעס קרים סאָדאַ ביסקעטס?

פּאָלינ׳ס כשר׳ע פּירלעס קרים סאָדאַ ביסקעטס זיינען גוט סיי מיט מילכיקע אָדער מיט פּליי־שיקע מאָלצייטן אַן זיינען מאַנופעקטשורד פון די בעסטע ווייסע מעל געמאַכט פון נומער 1 האַרטע קאַנאַדער ווייץ. מיר נוצן בלויז אַזעלכע מאַטעריאַלן וואָס זיינען דערלויבט לויטן אידישן דין.

די כשר׳ע פּירלעס קרים סאָדאַס זיינען גע־מאַכט אין ווינניפּעג און אונטער דער דירעק־טער פערזענלאַכער השגחה פון רבי י. י. כהנאָוויטש.

פאַרלאַנגט ביי אייער גראָסערימאַן די כשר׳ע ביסקעטס און זייט זיכער אַז איר קריגט דעם רויטן פעקעדזש געדרוקט אין אידיש און גע׳חתם׳עט פון דער רעפּראָדוקציע פון רבי י. י. כהנאָוויטש׳עס אייגענער האַנטשריפט

THE PAULIN CHAMBERS CO. LTD.
WINNIPEG
REGINA SASKATOON CALGARY EDMONTON VANCOUVER

איך מאַך באַקאַנט אַז די פּירלעס סאָדאַ ביסקעטס געבאַקן ביי די פּאָלין טשעמבערס קאָמפּאַני זיינען כשר פאַר דעם אידישן געבריוך. זיי ווערן געבאַקן אונטער מיין השגחה.
ח׳ שמות, תרצ״א.
ישראל יצחק כהנאָוויטש

פאַרוואָס ניט מאַכן אַ לוסטרייזע?

(שלוס פון זייט 4)

ארויסרופן פארוואונדערונג, דעריבער דארף מען דערקלערן, אז אין ארץ־ישראל עקזיסטירן טייערע לוקסוס האטעלן, וועלכע זיינען אפילו ניט אין אלע גרוסע שטעט פון אייראָפּע פאראן. אט האט זיך מיט א פאר וואָכן צוריק געעפנט אין ירושלים א גרויסער האטעל "קינג דוד" (דוד המלך) וועלכער איז איצט דער גרעסטער האטעל אין לאנד. ער איז גע־בויט און איינגעארדענט לויטן לעצטן וואָרט פון טעכניק אויף דעם דאזיקן גע־ביט. ער געפינט זיך אויף מיט־וועג צווי־שען דעם באנהויף און די אלטע שטאט. ער פארמאָגט צוויי הונדערט צימערן, לעזע זאָלן, איינגעארדענטע לויט דער נייעסטער סיסטעם קיכן און עלעלעטס. אי־ן בערהויפּט דאס לעצטע איז אין ארץ־ישראל א זעלטנהייט, ווייל א געוויינלאַ־כער קעלער בריינגט דאָ ניט קיין שום נוצן — ער האט די זעלבע טעמפּעראַ־טור וואס דאס צימער, און וועגן מען וויל אז ער זאָל האבן די איינגשאפטן פון א קעלער, מוז מען אזוי בויען אז עס זאָל דארט אימער בלאָזן צוג־ווינטן, וועלכע קילן אָפּ די לופט. די ציטערן אין דעם האטעל זיינען מעבילירט אין א פּיי־נעם פון אריענטאלישן סטיל, אלץ אין בריינס און דייך אוועקגעשטעלט, אלץ אין עלעק־טראפיצירט. די געביידע איינריכטונגען און מעבל האבן געקאפּט א פערטל מיי־ליאָן פונט (1¼ מיליאָן דאָלאַר), אלזאָ, וואס אנבאלאנגט האטעלן דארף קיינער נישט זאָרגן, יעדער טוריסט וועט לייכט געפינען דאס וואס ער באדאַרף.

איצט וועגן זיכערקייט. אין דעם זין פון גנבות, רויבערייען, באנדיטיזם אין ארץ־ישראל פיל זיכערער — ווי למשל שיקאגאָ, בוועגאס איירעס אדער אויף די באלקאנען. מען קאן זעען דערפון וואס ניט קוקנדיק אויף די אומרוען פון 1929, וועלכע האבן אן צווייפל נגעאטיוו גע־ווירקט אויף דער זיטלאכקייט און פאר־גרעסערט די צאָל פארברעכנס, איז די זיכערקייט געווען באדראעט בלויז אין משך פון א קורצער צייט און, באלד איז זי ווידער געווארן אויף אזויפיל פעסט, אז מענשן לאָזן זיך אין וועג אריין און פארן ביינאכט איינע אליין איבער אלע וועגן פון לאנד. און וואס איז נוגע פאלקס אומרוען קומען זיי ניט פאר אין ארץ־ישראל אפטער ווי אין אנדערע לענדער, איבערהויפּט אין אונזער צייט, ווען קיין לאנד איז פון זיי ניט פארזיכערט.

נאך אין א גרעסערער מאס קאן זיך ארץ ישראל באריומען אין עניין זיכערקייט פון געלט און קאפּיטאל. דא באשעפטיקן זיך ניט די בענק מיט קיין אינפּגעבלאָ־זענע געשעפטן אין אונזער צייט, ווען קיין איז געגוג אונטערצושטרייכן, אז ביי ניצט האט די ארץ־ישראל נראניק נאך ניט פארענטסטערט קיין איין פאל אזעל־כען. זייער סאָלידיטעט דערמאנט די שטאנדהאפטיקייט אין די אמאליקע גוטע צייטן, ווען בענק זיינען נאך ניט געווא־סען ווי שוואמען און ניט געפאלאצט ווי זייף־בלאָזן. און צו דארף מען ניט באַ־טאנען נאך א גליקלאכן אין זעלטענעס אין די לעצטע יאָרן אומשאנד — וואס אין ארץ־ישראל קאן מען נאך מאכן גר־טע געשעפטן, וואס הייגט נוט צו טאָן אז דאָ מאראָן א בריים פעלד פאר דעם קאפּי־טאל, גרויסן און קליינעס, און זאגאר מענשן מיט באגרעניצטע מיטלען קאָנען איצט קומען און זיך איינגארדענען, לע־בען רואיק און זאט.

אויב דאס לאנד איז אין דעם פאראינ־טערעסירט? וועגן דעם קאן קיין שום צווייפל ניט זיין. פון איין זייט אין דאס לאנד נאך גענוג ארט און מוז זוכן אזא "זייטיקן פארדיענסט", פון וועלכן עס זאָ־גען זיך ניט אָפּ אפילו רייכערע לענדער, און אנדערע לענדער לעבן דאָך אויסשליס־לאָך פון טוריסטן; פון דער צווייטער זייט — לויט דעם ארט און איר גייס־טיקער צוציאונג קראפט קאן ארץ־ישראל זיין דאס לאנד, וואס ווערט אממערסטן באזוכט. הויפּטזעכלאך פון אידן. און בפרט אין דעם איצטיקן מאָמענט, ווען די עקאָנאָמישע און פּאָליטישע אינטערעסן פון די אידן אין דעם דאזיקן לאנד פאַ־דערן וואס מער אויפמערקזאמקייט מצד די אויסלענדישע אידן; זיי פארדיען אז מען זאָל ארויסציען די צוגעבונדענקייט פונם אידישן פאלק צו ארץ־ישראל אין דער פולסטער מאס. קורץ: דאס אידישע ארץ־ישראל איז פאראינטערעסירט אין אידישע טוריסטן עקאָנאָמיש, פּאָליטיש און גייסטיק. ווען דער איד זעט מיט זיי־גע איינגעע אויגן דאס ווינל פון זיין אָפּ־שטאָמונג, ווען ער זעט די וואונדערבאַרע, פשוט אומגלויבלאכע דערגרייכונגען, צו וועלכע מ׳איז געקומען אויסשליסלאך דורך אידישע מיטלען און ענערגיע, דורך אידישל שוויס און מוח, ווען די ראָאלע זאכלאנע העלפט אים צו זיין אביסל מער שארפזיניק אין אָרומנעמען מיט א בריי־טערן קוק דאס קעגנוואַרטיקע און דאס, וואס קאן זיין אין דער צוקונפט, רופט דאס ארויס ביי אים אומפארגעלאכע נגראנקען און געפיל, וועלכע שאפן א גייסטיקן, פעסטן און לעבעדיקן קשר צווי־שען אים און דאס לאנד.

צו לעצט דארף מען דערמאָנען נאך א מעלה פון דעם דאזיקן לאנד, וואס ניט קוקנדיק אויף זיין הייסן קלימאט, קאן מען דאס באזוכן אויך אין די זומער מאָ־נאטן, ווייל די יס־ווינטן מאכן די היץ אויף אזוי פיל ווייך און מעסיק, אז דאס לעבן און אורומפאנד איבער דעם לאנד פארשאפן אויך דאמאלסט גרויס פארגע־ניגן, ניט ווייניקער ווי אין אנדערע צייט־טען מיט יאָר אחור, מעגלאך, פרילינג. ווען דאס לאנד אזאזויסערגעוויינלאך שיין און דער קלימאט איז אויסערגעוויינלאך איינגענעמען. זומער צייט האט נאך דעם פארצוג, וואס דאמאלסט איז דאס לעבן דא פאר דעם טוריסט ביליגער ווי אין ווינטער און פרילינג.

ווארום זשע זאָל מען ניט מאכן אזא רייזע, וואס וועט פארשאפן גרויס פאר־גענינג? איך זעלבסט בין בארייט מיט־צוהעלפן מיט וואס נאר מעגלאך אז מיי־נע לעזער, וועלכע וועלן באשליסן צו באַ־זוכן דאס לאנד האיינטיקן יאָר.

THE TRADERS TRUST COMPANY
אפיציעלע אסיינים, עקזעקיוטארס, אדמיניסטראטארס, פינאנציעלע אגענטן
4טער פלאר, יוניאן טראסט בילדינג טעלעפאָן 26 892

DODD'S KIDNEY PILLS
FOR ALL KIDNEY DISEASES
BACKACHE BLADDER TROUBLES RHEUMATISM
1067 THE P

פאר איבער דריי פערטל יאָר הונדערט זיינען דאָד׳ס קידני פּילס געווען דער אנערקענטער מיטל פאר רוקנווייטיק, רומאטיזם, בלאטער טראבלס און פילע אנדערע קראנקהייטן. פאראורזאכט דורך שלעכטע קידנים, צו באקומען פון אלע דילערס פאר 50 סענט. אדער 6 באקסעס פאר $2.50, אדרעס דירעקט פון די דאָד׳ס מעדיצין קאָ., לימיטעד, טאָראָנטאָ 2. בייט דערהאלטן די סומע.

(פארזעצונג פאלגט)

"ריווערסייד דרייוו"

דאס איז ניט בלויז א נאמען פון א נאס אין ניו־יארק וואו עס וואוינען ארויס־געארבעטע אידן, נאר א וועלט אזא א באַ־זונדערע. וואס איז אפעסיילס פון פאלקס לעבן ניט בלויז עקאָנאָמיש. נאר אויף נייסטיק און שפּראָכלאך. אין ריווערסייד דרייוו האט מען זיך "אויסגעגרינט" (מען מיינט: אזוי) און מ׳רעדט שוין ענגליש. מ׳לעבט מיט די סאסייטי געשפּרעכן און נאכמיטאג מיט״ס. און אז קיין ריווערסייד דרייוו קומען צופארן די אלטע טאטע מאַ־מע פון דער היים, נעמט מען זיי טאקע אויף פיין, ווי עס פאסט פאר אינטעלי־גענטע מענשן. מ׳ציט זיי אפילו אָפּ א פּיי־נעם צימער, דאס אלטע פאר פאלק פילט זיך אבער דארט ווי אין א פאסטקע, ווייל אלץ איז זיי דאָ פרעמד, קודם כל די שפּראך. די שנור קען קיין אידיש ניט, און בפרט אז זי איז נאך א רב׳ס (ראבוי) א טאכטער — איז עס עפעס ביי זיי נאר מאדנע. די איינציקלאך קענען זיך מיט זיי ניט צונויפרייבן; איינגנס אין ניט איינגנס. און ביינס טיש לערנט זיי די שנור עסן . . .

און מ׳קען זיך פארשטעלן, אז דאס פאר פאלק זיצט ביים טיש מיט ציטערדיקע הענט, און דאנקט שוין נאט צו קענען אוועק צו זיך אין צימער. פרעמדע אין אן איינגן קינדס חיים נאך וועלכן מ׳האט אזוי געביינקט.

יאָ, "ריווערסייד דרייוו" איז ניט קיין נאס בלויז, נאר א באזונדערע וועלט. די דאזיקע וועלט ווערט געשילדערט אין ל. קאבריינס נייע פּיעסע "ריווערסייד דרייוו" וואס וועט געשפּילט ווערן פון דער דראַ־מאטישער סעקציע אָנגעפירט פון ב. שעפּס פארק, געשאנען אויף די ערטער וואו דעם 27טן און 28טן פעברואר אין קווינס ער פלעגט זיך טרעפן מיט סילוויא׳ן, גע־שטאנען און געווארט כאטש ער האט געווארטן אז זי דארף נישט קומען און אז זי וועט נישט קומען. און דורך די איינ־זאמע טעג און לאנגע עלנטע וואכן האט ער אין זיך געזאמלט האס און באליידי־קונגען, וואס ער האט געליטן. ער האט אויף קיין וויילע נישט פארגעסן. ער האט זיי אלע מאל ארויסגערופן אין זיין זכרון און זיי אויף דאס ניי איבערגע־לעבט און נעקריצט האט ער מיט די זיין און דער כעס האט אין אים געקאכט. ער האט אפילו נישט געקאנט טראכטן וועגן ביזנעס, וועגן טאָן עפעס פאר זיך. ער האט נישט אויפגעהערט צו טראכטן וועגן סילוויא׳ן און ער האט אליין נישט געוואוסט צי ער פילט צו איר כעס אדער ליבע. נאר געטראכט האט ער פון איר. ער האט איר נישט געקאנט פארגעסן, ער האט׳ זי נישט געקאנט ארויסרייסן פון זיין הארצן, און אזוי טראכטנדיק וועגן איר איז אין ער אפּס פארבייגעפאלן זיין פאַ־טערס חויז. ער האט אלע מאל דערפילט א שטארקן חשק זיך אָפּצושטעלן פארן הויז און אריינגיין אין שטוב. צו וואס? — דאס האט ער אליין נישט געוואוסט. ער האט געפילט ווי א ווילדער כוח ציט אים דאס צו טאָן. אבער אלע מאל ווען ער איז געקומען צו דער הויז, איז אים א שרעק באפאלן און ער האט זיך נישט אָפּגעשטעלט, און ער איז גיך פאר־ביינגעפאלן.

און ווען ער איז שפּעטער אהיים גע־קומען, האט ער זיך ווידער נישט געקענט קיין אָרט געפינען. דאס הארץ אין אים האט געוויינט. דאס נאנצע לייב זיינס איז אויסגעגאנגען פון ביינקשאפט כאטש נעם און צעוויין זיך אויפן קול.

ער האט אויפגעהערט עסן. קומענדיק אהיים אין אוונט האט ער צו קיינעם ניט גערעדט, אויף קיין סאפּער נישט געוואַרט און ער פלעגט גלייך אריין אין שלאָפן צי־מער זיך אויסטאָן און ליינן שלאָפן.

אבער שלאָפן האט ער אויף נישט גע־קאָנט. ער האט בלויז געדרימלט און דרימ־לענדיק האט ער גע׳חלומ׳ט וועגן סילוויי א׳ן.

(פארזעצונג פאלגט)

Fry's
א געשמאקפולע הייסע קאפּע
אין א קאלטן ווינטער טאָג
וואלט איר ניט געפילט אליין ווי צו טרינקען איינע אויפריכטיק, איר קאָנט ניט מאכן בעסער. עס דערלאזט ניט צו קיין קעלט, בויט אויף די כוחות און, אויב געטרונ־קען פאר׳ן שלאָף. העלפט עס אייך צו שלאָפן רואיק. פאר די קינדער, פּרוּבירט א קאפּע פ ר י י׳ ס 4 אויינער אבער נעהייל געווארן אזוי שנעל אז איך האב אנגעווינדעט אייער אויסטעקנס אז א. וו.
FRY'S BREAKFAST COCOA
J. S. FRY & SONS (Canada) Ltd., Montreal 302

באנוצט זיך מיט די קאלומס
— פון —
"דאס אידישע וואָרט"
פאר אלע
חיימישע און געשעפטס
אנגעלעגנהייטן

MACDONALD'S Fine Cut
מיט זיג - זאג סיגארעט פאביר צוגעלעגט

ווערקאס, אלסערס, רינענדיקע וואונדן, עקזעמא
און אלע אנדערע הויט פראבלעמען נעהיילט אין דער צייט ווען אייר ארצעט. לייכטע זעלבסט־חיפּיגע באהאנדלונג. נעגנטס פון אויסגעזאָרט ביי־וואו דערלאזט וואו אלע אנדערע פּייליסיקען האבן ניט געהאלפן. א סך באשעפטיגונגען. שרייבט עס נעהאלפן.
NURSE DENCKER
610½ Portage Ave., Winnipeg

פארט. ו. סטיינאקער, פעטיסקאס, אלבערטא, שרייבט: איך בין אזוי דאנקבאר צו אייך וואס איר האט אויסגעהייט פייגע פיס. איך האב נע־האט צוויי זייטער שלעכטע וואונדן אויפן זיי, איך וואלט זיי קיינמאל ניט אויסגעהיילט, איך בין אבער נעהייל געווארן אזוי שנעל אז איך האב אנגעווינדעט אייער אויינסטענס און א. וו.

אל עלעקטריק רע־טאר אין הערים דע־טאר און רעסטאראן
דעליקאטעסן סטאר און 260־ פארט סטריט, אין נעווארן א דזשענעראל ריידזשרייטאר, און די נטן פון דער פאפולערער סן סטאר, קאנען זיין זיי־עלן באקומען די ריינסטע בעסטער קאוליטעט. מאקע מאלצייטן ווערן טאג, געקאכט פון עק־די בעסטע דעליקאטעסנס אקומען צו ידער צייט. און ערשט קלאסיקע באַ־

לערונג צו די רע קלאוקמא־אין ווינניפעג

יק צו דער אינדוסטריעלער ד׳ ניט אנערקענענדיק איר רע מעטאדן אין דער יוניאן דערקלערן מיר אבער אונ־פאטיע צו די סטרייקנדיקע דער קלאוק אינדוסטריע ערעכטע פאדערונגען און צו אונזער מאראלישע און לף.
רענטש 2 פועלי ציון,
אין ווינניפעג.

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

פריצייטיקע בשורות און זייער קוואל

גוטע בשורות האָבן געהאַלטן אין איין אָנקומען פון לאָנדאָן פאַר די לעצטע עטלאַכע טעג. עס האָט געהייסן, אַז די רעגירונג האָט צוריקגעצויגן דעם ווייסן פּאַפּיר פון לאָרד פּעספילד; אַז זי וועט אַרויסגעבן אַ נייע דערקלערונג, וואָס וועט איינגאַנצן אָנערקענען די אידישע תביעות און וואָס "וועט נאָך זיין וויכטיקער ווי די באַלפור דעקלאַראַציע (ווי אַ נייעס קעפּל אין "פאַרווערטס" האָט געלויטעט); אַז לאָרד פּעספילד רעזיגנירט און אַז דער פּאַלעסטינער מאַנדאַט וועט אַרויסגענומען ווערן פון די הענט פונ'ם קאָלאָניאַלן מיניסטעריום, און וועט איבערגעגעבן ווערן צום אויסלענדישן מיניסטעריום (וואָס וואָלט געמיינט, אַז די פּאַלעסטינער פּאָליטיק וואָלט מער ניט געדאַרפט דיקטירט ווערן פון די בריטישע קאָלאָניאַלע אינטערעסן. נאָר פון אירע אויסלענדישע באַציאונגען).

מיר זיינען געווען זייער פאַרזיכטיק איבערצוגעבן די דאָזיקע ידיעות צו אונזערע לעזער ווי "באַריכטן", וואָס זיינען ניט באַשטעטיקט געוואָרן. מיר ווייסן שוין פון דערפאַרונג, ווי ניט ראַיאַל אַזעלכע פריצייטיקע באַריכטן קאָנען זיין: איידער עס איז אַרויסגעגעבן געוואָרן דער שאָן באַריכט, און איידער עס איז פאַרעפנטלעכט געוואָרן דער סימפּסאָן באַריכט, האָבן זיך אויך אַרומגעטראָגן קלאָנגען, אַז זיי זוילן זיין זייער גינסטיק פאַר אידן, און דער רעזולטאַט איז געווען, אַז די אידישע אַנטוישונג איז דערנאָך געווען פיל גרעסער. ווייל די דערמאָנטע באַריכטן זיינען געווען ווי אַ דונער פון קלאָרן הימל.

און מיר זעען באמת ניט קיין שום נייע אַנטוויקלונגען, וואָס זאָלן צווינגען די בריטישע רעגירונג צו צענדערן גרינדלאַך איר פּאָלעסטינער פּאָליטיק. וואָס מיר קאָנען דערווייל אין בעסטן פאַל דערוואַרטן, איז אַ געוויסע פאַרמילדערונג פון איר פּאָליטיק, ווי אַ רעזולטאַט פון אירע פאַרהאַנדלונגען מיט דער אידישער אָנגעטער.

אַז אונזער פאַרזיכטיקייט בנוגע די גוטע בשורות איז געווען אַ באַרעכטיקטע, איז צו זעען פון די לעצטע ידיעות פון לאָנדאָן: אַלע לאָנדאָער זונטאָגדיקע צייטונגען באַשטעטיקן, אַז אַ דאָקומענט בנוגע דער רעגירונגס פּאָלעסטינער פּאָליטיק וועט טאַקע אַרויסגעגעבן ווערן די וואָך, אָבער די דערקלערונג וועט ניט מאַכן קיין שום גרינדלאַכע ענדערונגען אין דער שיין אָנגענומענער פּאָלעסטינער פּאָליטיק פון דער רעגירונג. עס ווערט אויך אָפּגעלייקנט דער קלאַנג וועגן לאָרד פּעספילדס רעזיגנאַציע, וואָס מיינט, אַז קיין שום וויכטיקע ענדערונגען, וואָס וואָלטן געצוואונגען זיין רעזיגנאַציע, ווערן ניט געמאַכט אין זיין ווייסן פּאַפּיר.

נאָך מער צווייפלהאַפט ווערן די גוטע בשורות, ווען מיר דערוויסן זיך איצט פון דער "איטאַ", אַז אַ סך ציוניסטן, באַזונדערס פון די עקסטרעמערע ריכטונגען, פירן איצט אָן אַ קאַמף קעגן וועלכע ס'איז באַלדיקע דערקלערונגען מצד דער בריטישער רעגירונג, ווייל זיי רעכענען זיי פאַר פריצייטיק: די פאַרהאַנדלונגען צווישן דער רעגירונג און דער אָנגענטער האָבן ביז איצט באַצויגן זיך אויף די וויינינקער וויכטיקע ענינים, און אַ רעגירונגס דערקלערונג איצט וואָלט זיך באַצויגן בלויז אויף זיי. אויב אפילו די רעגירונג זאָל איצט אין איר דערקלערונג נאָכגעבן אַלע אידישע אָפּדערונגען, וואָלט עס נאָך גאָרנישט ניט געמיינט, אַזוי לאַנג ווי די וויכטיקערע פראַגן פאַרבלייבן ניט אַנטשיידן. און אין זיי קאָן די רעגירונג פאַרבלייבן דערנאָך פאַר'עקשנ'ט און ניט נאָכגעביק.

און ס'איז פאַר אונז דערפאַר גלייכער איצט ניט צו דערוואַרטן קיין גרויסע ישועות. בעסער איבערראַשט צו ווערן פון גוטע ידיעות. וועלכע מען האָט ניט דערוואַרט, איידער אַנטוישט צו ווערן אין גרויסע דערוואַרטונגען וואו איז עס אָבער דער קוואַל פון אָט די אַלע גוטע בשורות? ווער איז דאָס געווען פאַראינטערעסירט צו פאַרשפּרייטן אַזעלכע גוזמא'דיקע ידיעות?

כאָטש דער קאָרעספּאָנדענט פון ניו־יאָרקער "וואָרלד", וועלכן מיר האָבן ניט חושד זיין אין הינטער־געדאַנקען, האָט די דאָזיקע ידיעות באַשטעטיקט, זעט אונז אָבער אויס, אַז ער און אַנדערע האָבן זיי הויפּטזעכלאַך געשעפּט פון לאָנדאָנער "דיילי טעלעגראַף", — די צייטונג וועלכע איז טאַקע אַמערסטן ציטירט געוואָרן אין די נייעסן וועגן דער נייער רעגירונגס פאַלעסטינער פּאָליטיק.

דער "דיילי טעלעגראַף" איז קענגעריש צו דער אַרבעטער רעגירונג און צום ציוניזם. עס איז דערפאַר ניט אויסגעשלאָסן, אַז די צייטונג האָט בכיון פאַרשפּרייט די דאָזיקע קלאַנגען, כדי צו שאַפן שווערקייטן סיי פאַר דער רעגירונג, און סיי פאַר די ציוניסטן.

פאַראויסזעענדיק אַ דערקלערונג פון דער רעגירונג וואָס דאַרף זיין אַביסל פריינטלאַכער צו דעם אידישן צד, האָט דער צייטונג וואַרשיינלאַך לכתחילה מגזם געווען פון דעם נאָך ניט אַרויסגעגעבענעם דאָקומענט, כדי צו מאַכן שווערער פאַר דער רעגירונג איר לאַגע, שאַפנדיק אין פאַראויס אין די געהעריקע קרייזן אַ קענגערישע שטימונג צו אים.

אַגב האָט דער "דיילי הערעלד", דער אָרגאַן פון דער רעגירונג, אָפּגעלייקנט אָט די אַלע באַריכטן וועגן ענדערונגען אין דער פּאָלעסטינער פּאָליטיק אָדער וועגן פּעספילדס רעזיגנאַציע. און דער "דיילי הערעלד" וואָלט אין אַזאַ פאַל געדאַרפט זיין מער אינפאָרמירט, ווי דער "דיילי טעלעגראַף".

נייער קוואַטאַ ביל האָט שלעכטע שאַנסן

דער נייער ביל צו באַשריינקען די אַמעריקאַנער אימיגראַציע פאַר די קומענדיקע צוויי יאָר צו צען פּראָצענט פון די עקזיסטירנדיקע קוואָטעס, וועט וואַרשיינלאַך די וועלט ניט זעען אויף דער איצטיקער סעסיע פונ'ם קאָנגרעס. די זאַך איז, וואָס דער פאַרזיצער פון דער "רולס קאָמיטע", קאָנגרעסמאַן סנעל, האָט ניט קיין חשק אַוועקצושטעלן דעם דאָזיקן ביל אויבנאַן אויפ'ן סדר־היום פונ'ם קאָנגרעס. ער וויל אים אַוועקשטעלן ווייט צום סוף פונ'ם ליסט, וואָס וועט מיינען, אַז די סעסיע וועט אים זיכער ניט דערגרייכן.

דאָס איז אַ געוויינלאַכער אופן צו טויטן בילס וואָס זיינען ניט צום האַרצן דער "רולס קאָמיטע" און קאָנגרעסמאַן סנעל איז מיט דעם דאָזיקן ביל ניט צופרידן, ווייל ער באַשריינקט אויך די קאַנאַדער אימיגראַציע צו צען פּראָצענט פון דער איינוואַנדערונג אין דעם פאַרגאַנגענעם יאָר.

ווי עס זעט אויס, האָט די אימיגראַציע קאָמיסיע אַליין געוואָרן זיך מיט דער דאָזיקער פראַגע. אַמעריקע וואָלט געוואָלט באַשריינקען די קאַנאַדער איינוואַנדערונג, אָבער מען האָט ניט קיין חשק אויפצוצייכן צופיל די, געפילן פון אַמעריקעס בעסטן קונדן. אָבער די מעקסיקאַנער אימיגראַציע וויל מען אומבאַדינגט באַשריינקען, און מען קאָן ניט צוזאָגן די פּאַסיקע פאָרמולע וואָס זאָל באַשריינקען די איינוואַנדערונג פון מעקסיקאָ, אָן צו איינשליסן קאַנאַדע.

דער ביל וועט דערפאַר מסתמא בלייבן ליגן אָן אַ זייט. ביז מען וועט געפינען די נויטיקע פאָרמולע אָדער ביז מען וועט צוגעוויגען קאַנאַדע צום נעדאַנק, אַז אירע איינגעבערענע בירגער זיינען פונקט אַזוי ניט ווילקאָמען אין די שטאַטן, ווי די אייראָפּיאישע אָדער דרום אַמעריקאַנער.

אָבער אין דער פּראַקטיק מאַכט עס ניט קיין אונטערשייד צי דער ביל וועט אָנגענומען ווערן, צי ניט. פאַקטיש איז די אימיגראַציע אין די פאַר־אייניקטע שטאַטן באַשריינקט צו ניט מער ווי די צען פּראָצענט פון דער קוואָטע. די באַשריינקונג ווערט דורכגעפירט אָן געזעצן, נאָר דורך אַן אַדמיניסטראַטיווער פאָראָרדענונג. — אויפ'ן סמך פון דער אַרבעטסלאָזיקייט אין לאַנד, זיינען די קאָנסולן אינסטרואירט אַרויסצוגעבן בלויז צו עמיגראַנטן מיט גרויסע געלט מיטלען, און אַזעלכע זיינען קיין סך ניטאָ.

פונ'ם אידישן לעבן אין בעלגיע

(א בריוו פון אַנטווערפן)
(ספּעציעל פאַר ד. א. וו. דורך "איטאַ")
פון י. פוס

אינם עקאָנאָמישן לעבן פון בעלגישן אידנטום קומט פאַר די טעג אַן איבערקערעניש.

אַנשטאָט די ביז איצטיקע פּרנסות דעם דימאַנט מסחר און פּראָדוקציע אין אַנטווערפן און דער אויסאַרבעטונג פון בייטלאַר אין בריסעל — נעמען זיך איצט די בעלגישע אידן צו כל מיני אַרבעטן און נעשעפטן, וואָס זיינען ביז'ן היינטיקן טאָג איינגעשטאַנען בלויז אין ניט־אידישע האַנט.

די נייע אידישע פּרנסות בריינגען צו אַן אויסשפּרייטונג פון דעם אידישן ישוב אין גאַנצע רייע שטעט און שטעטלאַך, וואו ס'האָט זיך ביז איצט קיין איין איד ניט געפונען. די נייע אידישע תושבים אַרדענען זיך דאָ איין נישקשה'דיק. עס טרעפן אפילו פאַלן, ווען אידישע יונגע לייט אַסימילירן זיך אינגאַנצן צו דער אַרטיקער באַפעלקערונג און זייענדיק עס לאַכע־יאָרן אין דער ניט אידישער סביבה אין אַ האַרציקער באַציאונג מיט זיינע ניט־אידישע שכנים און חברים, אָפּגעריסן פון דער אידישער געזעלשאַפט, האָבן זיי חתונה מיט קריסטלאַכע פרויען און זייסן איבער זייערע באַציאונגען מיט דעם אידנטום.

די צאָל פון אַזעלכע "תינוקות שנשבו" איז, ווייזט אויס, אַ גאַנץ באַדייטנדע אין בעלגיע. דורך צופעליקע אידישע וואַיאַשאַרן ווערן זיי אַנטדעקט. אַפּטמאָל דורך נייע אינגלאַנד, וועמען דער גורל פאַרוואַרפט אין די פאַרלוירנסטע בעלגישע שטעטלאַך.

אַ דאַנק דעם צוואוואוקס פון דער אידישער באַפעלקערונג אין די דאָזיקע "אַידישע אינזלען" הויבט זיך אָן בייסלאַך ווייניק אַ אידיש געזעלשאַפטלאַך לעבן און אַזוי שאַפן זיך נייע זאַמפּלונקטן פאַר דער אידישער אימיגראַציע אין בעלגיע.

שטאַרק פאַרשפּרייט האָט זיך לעצטנס די פּעדלערייַ און מאַרק פאַרעריי ביי די בעלגישע אידן. דיסנס צו טאָג איז ניט פאַראַן קיין יאַריד אָדער מאַרק, טאָג אין די פאַרוואַרפנסטע בעלגישע שטעטלאַך — וואו מען זאָל ניט באַגעגענען אַ היימיש אידיש פּנים. די אידישע מאַרק פאַרער זיינען אפילו אַרגאַניזירט אין אַן אייגענעם פּראָפעסיאָנאַלן פאַראיין און זיי האַלטן שטאַל און אייזן ביי זייער שווערער אָבער רעלאַטיוון זיכערער פּרנסה — בפרט אין דער איצטיקער צייט פון דעם אַלגעמיינעם קריזיס.

אויף די צאָל אידישע קוילנגרעבער האָט זיך לעצטנס פאַרגרעסערט. דער אידישער אַרבעטער קומענדיק אין קוילן מינע איז דער גענגס פון לימבורג אָדער אַדער אַפילו אַלס דימאַנט אַרבעטער אין אַזוי אַרום שרעקט ער זיך ניט מער ווי אַמאָל פאַר דעם קוילן גרוב. פאַראַן היינטיקע צייטן אין שאַרלערואַ אידישע קוילן מיינערס אויס־ספּעציאַליסטן, מיט פאַכמאַנישער אויס־בילדונג און לאַנג יאָריקער דערפאַרונג אין דער פּראָדוקציע פון די "שוואַרצע דיאַמאַנטן", וועלכע זיינען שטאָלץ אויף אַ פאַר מאַנאַטן קיין אַרץ־ישראל?

אויב מען קאָן אַזוי פרעגן אין אַלע צייטן פון יאָר, איז דעסטאָ מער איצט — אין אָנפאַנג פרילינג ביי אונז און ערב פרילינג ביי אייך. מעגלאַך, אַז איך גע־פינע זיך נאָך אונטער דער הערשאַפט פונם ווינטער, אונטער דער הערשאַפט פון פאַרפרוירענע גערענקען און שניי־פאַלטע שטימונגען, קומט זשע טאַקע צופאַרן צו אונז און איך פאַרזיכער אייך, אַז איי־דער איר וועט צוקומען צו די ברעגעס פונם "פאַרשפּראָכענעם לאַנד" וועלן אָט די גערענקען און שטימונגען אויף אימער פאַרשווינדן. פון עק ביז עק, וויפיל אייער אויג קאָן נאָר פאַרכאַפּן וועט איר זעען פאַר זיך אַ טיף בלויען הימל, וואָס איז פריש, יונג און זאַנט צו פיל פרייד, פון דער שיינער פרילינג פרייד. אַ בלעגדענ־דע זון וועט איר זעען, וואָס אַטעמט מיט ליבער און צערטלאַכער וואַרמקייט, מאַנ־דעל ביומער אין זייער בלינען און אומ־עדלאַכע פעלדער, באַדעקט מיט טעפּ־כער פון זאַפטיק גרינע גראָז און פעלד בלימלאַך, בונטע און צאַרטע, ווי אין אַ קינדער דערציילונג.

און נאָך פאַרשפּרער איך אייך: ווען אין אָנפאַנג אָוונט וועלן זיך אָנצינדן די שטערן אינם טונקעלן הימל, וואָס אַטעמט מיט פרילינג־אָוונט־פיל, און וועלן אייך ווינקען ניט מיט קיין ווינטער געהיימ־ניש, נאָר מיט טאַ ברויזנדן קוואַל, מיט ווישנדע ווי אַ וואַסער פאַל ליבע און צאַרטקייט, וועט דאַמאָלסט ביי אייך אין האַראַז אויף שטורמדיק אויפברוין. עס וועלן זיך צעשפּילן די פרילינג זאַפּטן און איר, צו אויף אַ עפּסטן אַראַבישן פערד, צו אויף אַ שטאַרקער אויטאָ, מאַשין, וועט מיט אומזיניקער שנעלקייט שלינגען דעם וועג, וואָס פירט אין אומבאַוואוסט־טער ווייטקייט די נשמה אַרומגענומען פון פייערדיקן דאָרשט און לוסט, וועט איר זיך יאָגן קעגן דער אַן פאַמאַטאַיע גע־זעענער פרילינג פיגור פון "שיר השירים", וואָס שפּרייזט אין אַזעלכע פּוועטן: פיי־ערלאַך אַז אַפּן, פאַרהילט אין לאַנגע און לייכטע שטאָפן. איבער באַרג און טאַל פון דעם דאָזיקן וואונדערבאַרן לאַנד.

פאַרוואָס זשע זאָל איר זיך ווירקלאַך ניט דורכפאָרן?

מעגלאַך, אַז איר ווילט אויך הערן וועגן אַנדערע באַרינגענגען פון דער דאָזיקער רייזע, באַדינגענגען וואָס זיינען ווייניקער פּאַעטיש, אָבער זייער וויכטיק, וועל איך אייך זיי דערקלערן. דער פאַרקער מיט אַרץ־ישראל האָט זיך לעצטנס אויף אַזוי פיל פאַרבעסערט און איינגעאָרדענט, אַז די רייזע אַהער איז שוין לחלוטין ניט פאַרבונדן מיט יענע שווערקייטן, וועל־כע מיר זיינען געוואוינט זיך פאַרצושטעל־לען. עס איז איצט פאַר דעם טוריסט זייער לייכט צו דערהאַלטן די וויזע. די מאַנטן הענדלער, צווישן זיי די סאַמע אַנ־געזעענסטע, האָבן באַנקראָטירט. דער קרעדיט איז כמעט גענצלאַך אָפּגעשטעלט געוואָרן, און ווי באַקאַנט האָט זיך דער דימאַנטן סוחר ביז איצט געשטיצט בלויז אויף דעם אָפּענעם קרעדיט, וועלכן מען האָט געקאָנט באַקומען אַן שוועריקייטן און וועלכער האָט באַטראָפן צען מאָל אַזוי פיל ווי דער גרונט קאַפּיטאַל פון דעם דימאַנטן סוחר.

און דאָ מוז מען העלפן הונגער ליידנדע משפּחות. און פאַר דער רייכער נדבות־דיקער אַנטווערפן שטייט פאַרט ניט אַן אויסצושטרעקן די האַנט נאָך הילף פון אַנדערע אידישע קבוצים. דערפאַר טומלט זיך איצט אין אַנטווערפן מכח נייע הילף אינסטיטוציעס: פאַלקס קיכן, פאַלקס בייגק און ד. ג.

פון די אַלע פּלענער איז שוין איין פּלאַן כמעט אינגאַנצן פאַרווירקלאַכט גע־וואָרן. דאָס איז די גרונדזג פון אַ אי־דישער פאַלקס באַנק.

די דאָזיקע אינסטיטוציע ווערט גע־שאַפן דורך און פאַר דעם אידישן קליינעם סוחר און בעל מאַלכה, אָבער בשום אופן ניט פאַר דעם "דיאַמאַנטער". דער נאַמען דיאַמאַנטער — אַמאָל אין די אַל־טע גוטע צייטן איז עס געווען אַן ערן־טיטל האָט היינטיקן טאָג נאָר ניט קיין בכבוד'איקע באַדייטונג.

די אידישע דיאַמאַנטן הענדלער, וועלכע זיינען, אַ דאַנק זייערע קלובן און בערזעס געווען פּריווילעגירט אפילו לגבי דער מאַכט — וועלכע האָט זיך אָפּט נערעכנט מיט דעם פּסק פון די בערזע פאַרוואַל־טונגען אין פאַל אַן אַ סכסוך אָדער באַנ־קראָט — האָבן אָנגעזוואוירן דעם גאַנצן חן ביי דער געזעלשאַפט. און מען האָפט, אַז פון דעם דאָזיקן קריזיס וועט אויף אַרויסקומען גוטעס פאַר דעם אידישן ישוב בעל בעלגיע, וועלכער וועט ניט מער פאַר אַ אַנדערע מעדינע. אָבער דער איד האָט אַן אינערלאַכע ווירדע. זיין גייסט איז אַ שיינער, און אפילו די נעגייל־טע פאַלן, ווען ער פאַרליזן אויס אין דער יונגט, געפינט ער אים צוריק אויף דיי אַל־טערע יאָרן.

"איך וועל שטענדיק געדיינקען די ער־שטע נעגלענגנהייט, ווען די אידישע ווירדע האָט אויף מיר געמאַכט אַן איינדרוק.

"ליידי עדוואַרדס גראַפיזאָנען, ליידי ראַקסוועלט (אַ אידישע) און איך זיינען געגאַנגען צו אַ גראַנט פּאַרטי אין דעם קע־ניגלאַכן פּאַלאַץ אין לאָנדאָן. אַזאַ אויסצו־מיידן דעם גרויסן עולם האָבן מיר געהאַט בדעה זיך אַריינצוקריגן דורך אַ קליין זייטיק טירל, אָבער צו אַזאַ זאַך פאַרוואונ־דערונג איז יענע טירל געווען פאַרשטעלט. אַזאַ צו שפּאַן צייט זיינען מיר אַרויס פון וואַגען און זיך אָנגעהויבן דורכשלאָגן אַ וועג צופוס דורך די טויזנטער אַוטאָ־מאָביל, וועלכע זיינען געלאָפן פון פאַר־שיידענע ריכטונגען.

"איין אַמניבוס האָט אָבער אָנגעהויבן פליען פונקט אויף אונז. איך און ליידי עדוואַרדס האָבן זיך דערשראָקן און גע־נומען שטעלן פיס. אָבער דאָס האָט ניט פאַסיקס מיט ליידי ראַקסוועלט, זי האָט אויסגעזען, ווי אַ פּרסיש פּרינצעסן און אַ קינדער־מעשה'לע. קליין, לייכט־ווירדע־פול. דער קאָפּ אויפגעהויבן אין דער הויך און מיט גלייכגילטיקער מינע איז זי דורכגעגאַנגען דעם טויער.

"איר פּרעכטיק קלייד האָט געפאַלאָטערט אין ווינט פון די פליעגעדיקע אַוטאָמאָ־בילן. און דער אַמניבוס האָט זיך אָפּגע־שטעלט פונקט אַ שריט פון איר.

"אַ גרופּע פרויען האָבן ניט לאַנג צוריק דיסקוטירט, וואָס זיי וואָלטן אַמ־בעסטן פאַרלאַנגט פון דעם לעבן. איינע האָט געזאָגט: 'דאָס בעסטע קלייד אין דער וועלט'.

"די אַנדערע האָבן זיך באַלד אויסגע־לאָבט פון איר, אָבער זייערע אַמביציעס זיינען פון איר ניט געווען קיין סך העכערע ווי פון דער 'קליידלדיקער'.

"איינע האָט געוואָלט זיין באַרימט, די אַנדערע האָט געוואָלט זיין אויף יאָנד אין וועלדער אויף זעקס טעג, אַ וואָך, און דעם זיבעטן טאָג רוען אין בעט. אַ דריטע האָט אויסגעדריקט איר וואונש קיינמאָל ניט צו זיין מיד, אַ פערטע האָט ניט געוואָלט אַנדערש, ווי אַרומפליען די וועלט אין אַן עראָפּלאַן. און אַ פינפטע האָט חשק געהאַט געליבט צו ווערן אין סע־זאָן, און ס'האָט אויסגעוויזן, אַז איר וואָלט נישט פאַראַשט אויך נישט אין סעזאָן. ווידער אַן אַנדער פרוי האָט נע־וואָלט אַז איר מאַן זאָל זיין פּרעמיער מי־ניסטער, און איר שוועסטער האָט געענט־פערט, אַז עס וואָלט געווען בעסער, ווען ער וואָלט פאַרדינט אַ מיליאָן אין וואָל סטריט.

"איינע האָט אָבער געענטפערט אינגאַנ־צען אַנדערש. ליידי עדוואַרדס: 'איך וועל שטענדיק געדיינקען די ער־שטע נעגלענגנהייט, ווען די אידישע ווירדע האָט אויף מיר געמאַכט אַן איינדרוק.

"ליידי עדוואַרדס גראַפיזאָנען, ליידי ראַקסוועלט (אַ אידישע) און איך זיינען געגאַנגען צו אַ גראַנט פּאַרטי אין דעם קע־ניגלאַכן פּאַלאַץ אין לאָנדאָן. אַזאַ אויסצו־מיידן דעם גרויסן עולם האָבן מיר געהאַט בדעה זיך אַריינצוקריגן דורך אַ קליין זייטיק טירל, אָבער צו אַזאַ זאַך פאַרוואונ־דערונג איז יענע טירל געווען פאַרשטעלט. אַזאַ צו שפּאַן צייט זיינען מיר אַרויס פון וואַגען און זיך אָנגעהויבן דורכשלאָגן אַ וועג צופוס דורך די טויזנטער אַוטאָ־מאָביל, וועלכע זיינען געלאָפן פון פאַר־שיידענע ריכטונגען.

"איין אַמניבוס האָט אָבער אָנגעהויבן פליען פונקט אויף אונז. איך און ליידי עדוואַרדס האָבן זיך דערשראָקן און גע־נומען שטעלן פיס. אָבער דאָס האָט ניט פאַסיקס מיט ליידי ראַקסוועלט, זי האָט אויסגעזען, ווי אַ פּרסיש פּרינצעסן און אַ קינדער־מעשה'לע. קליין, לייכט־ווירדע־פול. דער קאָפּ אויפגעהויבן אין דער הויך און מיט גלייכגילטיקער מינע איז זי דורכגעגאַנגען דעם טויער.

"איר פּרעכטיק קלייד האָט געפאַלאָטערט אין ווינט פון די פליעגעדיקע אַוטאָמאָ־בילן. און דער אַמניבוס האָט זיך אָפּגע־שטעלט פונקט אַ שריט פון איר.

"אַ גרופּע פרויען האָבן ניט לאַנג צוריק דיסקוטירט, וואָס זיי וואָלטן אַמ־בעסטן פאַרלאַנגט פון דעם לעבן. איינע האָט געזאָגט: 'דאָס בעסטע קלייד אין דער וועלט'.

"די אַנדערע האָבן זיך באַלד אויסגע־לאָבט פון איר, אָבער זייערע אַמביציעס זיינען ניט געווען קיין סך העכערע ווי פון דער 'קליידלדיקער'.

"איינע האָט געוואָלט זיין אַרומ־פליען אין אַן עראָפּלאַן אין אַ וואָך, און אַנדערע האָט געוואָלט זיין אויף אַ יאָר אַן אַנדערע אַן אַנדערע אַ אַנדערע אַ אַנדערע אַ

קאַלגאַרי

CALGARY

קאַלגאַרי

בואכים לשלום וצאתכם לשלום

פון הענאך זיסקינד

ערשט מיט ניין חדשים צוריק האבן מיר געפויערט די גרויסע שמחה, ווען די וועלט רייזנדע פרץ הירשביין און אסתר שומיאטשער זיינען צו אונז אנגעקומען. מיר, דער מערב קאנאדער ישוב, און ספעציעל קאַלגאַרי, האבן זיך געפרייט מיט דעם, וואס נאך א פ־יאריקן וועלט טור, קומט דאך אויס, אז די הירשביינס ציען צו אונז און ווען בלייבן מיט אונז א ליינגערע צייט, און זאגן מוז מען, אז זיי טרעפן הירשביין און אסתר שומיאטשער זיינען אין קאַלגאַרי. האבן זיי איינגעבראכט אין אונזער לעבן אוויפיל גייסט און קולטור, אז קאַלגאַרי האט אויף אן אמת אנגעהויבן שאפן אלס קולטורעלער אידישער צענטער.

מיר איז דאס אויסגעקומען צו דערמאנען פאר דער עפנטלאכקייט, זייענדיק דער פארזיצער פון דער הירשביין אקציע, אז ווען הירשביין פארט אוועק פון קאַלגאַרי פארט קאַלגאַרי ארום דער אידישער וועלט, און ווען הירשביין רופט צוריק קיין קאַלגאַרי, דאן קומט די גאנצע אידישע וועלט קיין קאַלגאַרי, און ווען עס וועט זיך שריי־בען די געשיכטע פון דעם מערב קאנאדער אידנטום, און ווען עס וועט זיך שרייבן די געשיכטע פונ'ם אידישן שול אין קאַלגאַרי, וועט הירשביין דארט פארנעמען א ברייטן ארט, און אפשר וועט דארטן זיין אן ארטיקל מיט'ן נאמען "הירשביין אין קאַלגאַרי".

מיר, אידן פון קאַלגאַרי, ווייסן אז פרץ הירשביין האט פארזיין אט די פלאנצונג אין קאַלגאַרי, און וועלכער עס איז אויסגעוואקסן אט דער וואנדערלאכער פרץ, אינסטיטוט ארום וועלכן עס גרופירן זיך אט די אלע ארגאניזאציעס, וועלכע טוען אט די ממשות'דיקע און קולטורעלע ארבעט, וואו איבער הונדערט קינדער קריגן א אידישע דערציאונג, און זאל דאס נעמען א אידישע דערציאונג, אין זאל דאס פארשריבן ווערן אויפ'ן חשבון פונ'ם אידיש וועלטלאכן פרץ הירשביין אט די שטיק קולטור ארבעט, וואס ער האט געטאן, דורך דער צייט, וואס ער האט מיט אונז פארבראכט. די טעריע לעקציעס פון וועלכע מיר אלע האבן אזויפיל געלערנט, זיין אויפטרעטן אויף פארשיידענע ספע־ציעלע אונטן, מיט זיינע וואונדערלאכע פארטראגן וועלכע פלעגן אונז שטענדיק באייסטערן. טיף אין איינגעגרייט דער אונטן פון שלום־עליכ'ס יאר־צייט, ווען הירשביין איז ארויף אויף דער בינע רעדן, און די טרערן האבן זיך אים געשטעלט גאר טיף אין האלז און ער האט ניט געקענט רעדן פאר א ליינגערע צייט. לאנג וועט מען געדיינקען דעם שיינעם הירש־ביין אונטן אין קאַלגאַרי, ווען פרץ הירש־ביין און אסתר שומיאטשער זיינען ארויף אויף דער בינע און האבן איבערגעלאזן א אויפגעבויט די געביידע וועלכע איז פאר זיי דער ליכטיקער שטערן וועלכער וועט לייכטן צו זיי פון אומעטום, וועלכער איז פאר אונז דער גייסט פון דערהויבונג און אינספיראציע, און וועלכער וועט שאפן אן אינטימערן קרייז פון א בעסערער שענע־רער אידישער קאַלגאַרי, וועלכע איז שוין היינט פארדענקט אלס דער הירשביין וויינקל . . .

* * *

זיבן בחורים פון דער א. צ. א. ארגאַ־ניזאציע האבן געהאלטן א קאנטעסט אויף דער טעמע "אידן און וועלט פרידן". א גרויסער עולם איז געווען אנוועזנד צום קאנטעסט, די ריכטער זיינען געווען, הרב סמאלענסקי דער אדוואקאט י. ב. באראן און דר. זימערמאן.

דער קאנטעסט איז געווען ארויסגע־בראכט פון די אנטייל נעמער אויף זייער א אינטערעסאנטן אופן, דער געווינער פון דעם קאנטעסט איז געווען משה נראבער־מאן, וועלכער האט זיך אויסגעצייכנט מיט זיין מאטעריאל און אין רעדן. די פאָלגנדע האבן אנטייל געגומען: יוסף בערקאָ: ה. מעדוינסקי: מ. בעלקין: ס. מאלקין: נ. מאפראן, ב. בערקאָוו. עס האבן זיך אויך אויסגעצייכנט פון די איינטיילנעמער מעדוינסקי, בעלקין, מאפראן. ה. מעדווינ־סקי איז געפאָרן קיין ווינניפעג צו דעם מערב קאנאדער קאנטעסט, רעפרעזענטי־רענדיק קאַלגאַרי.

* * *

ב. צוקערמאן, פון מאסקאטון, איז דא אין די אינטערעסן פון הסתדרות. קאַלגאַרי האט שוין געשאפן עטלאכע הונדערט דא־לאר במזומנים, און חבר צוקערמאן מאכט זייער א ווארינען איינרוף. מיט דעם אינ־טערעס וואס ער שאפט ארום דער אויפ־ריכטיקייט פון זיין ארבעט.

* * *

קאַלגאַרי גרייט א גרויסן אפשייד באנ־קעט אוונט פאר פרץ הירשביין און אסתר שומיאטשער. עס איז צונעגרייט געווארן א פיינע הירשביין פראגראם. דער כאר וועט צום ערשטן מאל אויפטרעטן מיטן סימ־פאניש ארקעסטער אונטער דער פירער־שאפט פון פראפ. גרינגארי נארבאוויצקי און וועלן זינגען עטלאכע אידישע נומערן, אריינגערעכנט הירשביינס לידער. דערנאך וועט אויפטרעטן דער פידל קאנצערט מאסטער יאשא גאלפערין מיט א קוואר־טעט, דאן וועט די דראמאטישע סעקציע אויפפירן הירשביינס "2 אנראנאמען" אינ־סצענירט פון א. פראוואטינער. צולעצט וועט הירשביין און אסתר שומיאטשער פארלעזן זייערע ווערק. די פראגראם פון קאנצערט איז צוגעגרייט פון דער אידישער קולטור געזעלשאפט. נאכ'ן קאנצערט וועט מען פראוועזן א באנקעט, וואו אלע ארגאני־זאציעס וועלן באנריסן און אויסדריקן זייערע וואונשן צו די געסט. דער באנ־קעט איז אראנזשירט פון מוטער פאראיין און פרץ שול.

* * *

ב. צוקערמאן האט גערעדט צו דער בני ברית ארגאניזאציע וועגן די אויפנאכן און אינטערעסן פון דעם ארבעטריקן ארץ־ישראל.

—(::)—

קאַלגאַריער נאַטיצן

דער קאַלגאַריער סימפאניש ארקעס־טער האט מיטוואך, דעם 28טן יאנוואר, געגעבן זיין 2טן קאנצערט פון סעזאן. אונטער דער אנפירערשאפט פון פראפ. גרינגארי נארבאוויצקי, צום קאנצערט זיי־נען געקומען ביי א 2000 מענשן. די פראגראם איז באשטאנען: א אווערטור "מענק פלוט" פון מאצארט, סימפאניע נומער 10 פון היידען. די זינגערן, מיס בראנסקאמב האט געזונגען א ליד, פון וועב־ער "אסעאן דא מיינטיי מאנסטער", און בער לאריע. אויך א ליד פון טאנאר "ליבט". די צווייטע העלפט איז באשטאנ־גען אין "סוויט פאר סטרינגס פון סי מיי־דושאר" פון פורסל, א פרעליד ב. סאראנ־באנד, ס. מינעטע, ד. מארץ; א באלאד מוזיק פון ראזמונד, שובערט, פרעלודיאום־טערנפעלד "די פליינט אף די בובלי טריי" — רימסקי־קארסאקאוו און "1812" פון טשייקאווסקי. דער עולם האט אויסגע־דריקט זיין באגייסטערונג, פאר דעם וואונ־דערבארן קאנצערט, זאגנדיק, אז דאס איז איינער פון די בעסטע קאנצערטן הייניטקן סעזאן.

* * *

אסתר שומיאטשער האט גענעבן דעם 8טן פעווראל א לעקציע אין פרץ זאל אונטער דער אויפזיכט פון מוטער פאר־אין אויא דער טעמע "די אידישע פרוי אין דער אידישער ליד". אסתר שומיא־טשער וועט אויך האלטן א פארטראג אויף דער זעלבער טעמע אין עדמאנטאן.

* * *

א באנקעט איז גענעבן געווארן לכבוד מיני דובינסקי, אנפירערן פאר די לעצטע 3 יאר פון דזשוניאר נאציאנאל פאנד, אלס אנערקענונג פאר איר נוטער ארבעט. פאר־שטייער פון אלע ארגאניזאציעס. האבן אויסגעדריקט זייער מיינונג אין אנערקע־נונג. פאר דער ארבעט. עס איז אפגעגעבן געווארן א באריכט אז $3.000 איז גע־שאפן געווארן דורך דער צייט.

* * *

א ליטוואקס באזוך, צוליב זיין אומגע־ריכטער קראנקהייט, ווערט אפגעלייגט אויף אן אומבאשטימטער צייט.

* * *

די קולטור געזעלשאפט גרייט א באנ־קעט פאר די הירשביינס, וועלכע פארן פון דאנען אף קיין קאליפארניע. עס ווערט צוגעגרייט אן ערשט קלאסיקע פראגראם, וואו עס וועלן אויפגעפירט ווערן אינסצע־נירונגען פון הירשביינס זאכן.

Brotherston Electric Co.
809 EIGHTH AVE. W. PH. M2193
מיר הענדלען א קאמפליט ליין פון
עלעקטרישע פיקסטשורס
אונזערע פרייזן און קוואליטעט זיינען ריכטיקע
באקומט אונזערע עסטימייטס איידער איר קויפט
עלעקטרישע ווייערינג און קאנטראקטינג

INTERNATIONAL TRANSPORT
קאַלגאַרי טעלעפאָן עס. 5999
לעטברידזש טעלעפאָן 3869
"באדינונג" אין אונזער מאטא
טעגלאכע באדינונג צווישן קאַלגאַרי און לעטבריידזש
אלע סארטן קארטאדזש און טראקינג
מופן פויריטשער און לאנג דיסטאנס טראקינג א ספעציאליטעט
512 12th Ave., West, CALGARY

דר. ל. רוזין
913 HERALD BLDG.
טעלעפאָנירט
אפיס, 3355 עס. רעז. 4747 עס.

Academy Golf Course
(אינווייניק)
דאָס נייסטע אין גאָלף
CHAS. E. SUFFEL, Prop.
620 8th Ave. W. Penley's Academy

ALF WELDING SHOP
231-7th Ave. East
PHONE M9493
אלע סארטן מעטאל פארריכט
צופרידנשטעלנדע אונטאמאביל ארבעט
א ספעציאליטעט

וועלוועט מאטאר אויל
אין ספעציעל געמאכט אויסצוהאלטן מער שווערקייטן. דער־פאר שטייט עס אויס היץ און איז פערפעקט געאייכט ביז'ן לעצטן מייל
מיר פארקויפן פון 5 גאלאן ביז א קאר־לאט
VELVET OIL COMPANY
W3011—1944-8 Tenth Ave., W.—W3193
CALGARY

DALES
Hot Roast Chickens
4טע סטריט וועסט, אנטקען איטאנס,
ביי דער סיין פון דעם נאלדענעם האן.

FANNY SHUMIATCHER ZISKIN
פידל לערערן
ספעציאליזירט מיט אנפאנגער
סטודיו: 307 פרעזידענט אפארטמענטס
טעלעפאָן עס. 1733
307 President Apt.

CASCADE CAFE
CALGARY and BANFF
811 CENTRE STREET
Calgary, Alta.
איינער פון די סאמע מאָדערנע, סאַניטארע און אף טו דייט רעסטאָראַנען
ספעשל לאָנטשעאָן 40 סענט
דינערס צו צוציענדיקע פרייזן
GEORGE ANDREWS, Mgr.

מאכט זיך גרייט פאר דעם ווינטער
האט יוגי וועטער אין מיטן ווינטער דורך נוצן א
טאָרריד זאָן
שטאָלענע פירנעס
אין אייער היים
יעדע פיטשור וואס פארזיכערט מער היימישע באקוועמלאכקייט און א סך לייכטער צו אפערירן אין אינ־קארפארירט אין דער קאנסטרוקציע פון די דאזיקע פירנעס.
זעט זיי אין אונזער שאורום.
Foulds & Booth Ltd.
Sheet Metal and Roofing Contractors
1010 12TH AVE. WEST
Phone W2887

פוירנעס פאַרריכט און אריינגעשטעלט
H. L. MOORE
SHEET METAL WORKS
Rear 115-7th Ave. West
דזשענעראל טינסמיטינג, ריינוועס
Office Ph M 1424 Res. L 1984
CALGARY, ALTA.

ALICE MURDOCH
מאנץ סקול
515 14th Ave. W.
M4131

טעמפלטאָנס לטד.
מיר האבן געעפנט איינעם פון די פיינסטע
קליינינג פלענטס
אין קאַגאַרי.
מיר נאראנטירן ערשט קלאסיקע ארבעט, און אייער פולסטע צופרידנהייט
רופט אונז, און מיר וועלן קומען נעמען אייער אדרעס.
Templeton's Ltd.
615-17 Ave. West
Phone M6191 CALGARY

Jensen's Transfer Co. Ltd.
רענולערע טעגלאכע באדינונג
— קאַלגאַרי —
אקאטאקס, בלעק דיימאנד, טוירנער וועלי,
קראספילד — קארסטעירס
רופט אונז בלויז אפ, מיר פירן אלצדינג איבעראל
לייוועסטאק — מאשינען — פראכט און עקספרעס
Office and Warehouse Phone M5347
323 - 11th Ave. East

NUBONE CORSET CO.
געמאכט צום מאס און סעמי קאסטאם
MRS. R. A. BROTHERTON
313 Leeson & Lineham Blk.
M2759 or W4988.
CALGARY, ALTA.

THE PAGODA SHOP
610-1ST ST. WEST PH M9189
אויסשליסלאכע
אריענטאלישע און אייראפיאישע איטפארטירונגען
די פיינסטע מתנות צו די נידעריקסטע פרייזן.

אלע האָבן ליב גוטע פיש
מיר האבן די בעסטע פיש צו יעדער צייט. ניט אונז אייער געקסטן אר־ער.
פרובירט
אונזערע געריוכערטע לאקס און געזאלצענע הערינג
אין
Billingsgate Fish Markets
M 1089 4 Stores: M 9230
222-8th Ave. E.; 107-7th Ave. W.
835-17 Ave. W., W 1605
Sanitary Mkt, Cor. 3 St., 7 Ave. W.

G. A. BECKEN
דילער אין
פוטער, אייער און קעז
STALL NO. 27 אין נייעם מארקעט

נעמט אייערע פאטאס אין אונזער סטודיא
מיר פארזיכערן אייך ערשט־קלאסיקע
Brewer Studio
איבער 20 יאר עקספיריענס.
114-8th Ave., E. Calgary, Alta.

HUTTONS
131-11th Ave. West
מיר ספעציאליזירן זיך אין עלעקטריק ריפעירס
פאר אייער אוטאמאביל
דזשענערייטארס, סטארטערס, מאגנעטאס בעטעריס, ספארק פלאגס, קאיל און עלעקטרישע טייל צו פארקויפן
PHONE M 5895
מעיל ארדערס שנעל אויסגעפילט

וועזן אין קאַלגאַרי
פארפארט אין
האָטעל נאָבל
רייטס $1.00 און העכער
באדינונג און באקוועמלאכקייט אין אונזער מאטא
מאדערנער רעסטאראן אין פארבינדונג א "באס" באגענען צו יעדער צייט
H. H. ADAMS, Mgr.

מר. אראָלף ספערקא
געווענענער שותף פון בופאלא קאפע אין האבנדיק א 25 יאריקע דערפא־רונג אין רעסטאראן געשעפט, האט איבערגענומען די
York Coffee Shop
וואו ער וועט האבן פאר אייער באקוועמלאכקייט אידישע דעליקא־טעסן מאכלים, און ער דערוואַרטעט אייער פאטראניזירונג.
York Coffee Shop
Adolph Sperka, Prop.
York Hotel Bldg.
CALGARY

איב איר בויט, איז אייער קרעדיט גוט מיט אונז
איר קאנט קויפן אויף מאנאטלאכע אפצאלונגען אונזערע פרייזן זיינען נידעריקער
אראנזשירט מיט אונזער הויפט אפיס
200 TRADERS BUILDING
אדער יאנד
10 AVE. 9 ST. WEST
CROWN LUMBER CO., LTD.

פראדקין און שומיאטשער
באריסטערס, סאליסיטארס, נאטאריס
611 גרייז עקסטשענדזש בילדינג
אפיס טעלעפאנען:
M 7110 M 7148
רעזידענס טעלעפאן
M 1975
FRADKIN & SHUMIATCHER
Barristers, Solicitors, Etc.
Calgary Alberta

ספירעלא קאַרסטן
324 ALBERTA CORNER
M 4088
Miss Adah Howson

WINDSOR BOWLING ALLEYS
330A 8th Ave. W.
(Under Ingratian's Shoe Store)
פאר רעזערוואציעס
טעלעפאנירט 4589 עס.

Stewart Motors
328 9th Ave. E.
M7273
אוטאָ ריפעירס
געז, אויל, אקסעסאריס
פערזענלאכע באדינונג

DENCH CARTAGE
טעלעפאָן אדרס 212
קאַלגאַרי 3049עס. עדמאנטאן 28 212
טעגלאכע פראכט עקספרעס צווישן קאַלגאַרי און עדמאנטאן
We Handle All Classes of Freight

מיר זיינען די איינציגע אויסשליסלאכע מאנופעקטשורערס פון
מאָנומענטן
אין קאַלגאַרי
אייידער איר באשליסט צו קויפן א מצבה פאר אייערע ליבע און טייערע, קומט און זעט אונז, עס וועט זיך אייך באצאלן
THE McDONALD GRANITE CO. LTD.
2313 Second Street East
CALGARY
Phone M 3305 — Res. M 2130

MAC'S MACHINE SHOP
823 10th Ave., West
CALGARY, ALTA.
אלגעמיינע מאשין ארבעט
עלעקטריק און אסיטילין וועלדינג
אקסי־אסיטילין. ערשט קלאסיקע באדינונג
PHONE M 5052

M 3433 M 9944
Bennett's 50c Taxi
24 שטונדן באדינונג
חתונה און שאפינג טריפס, $2 א שעה
פורסי בענעט, מענעדזשער
224 זיבעטע עוועניו, איסט
טעלעפאנירט פאר זאן רייסט

פיזרטי ברויט
מיר נוצן ניט קיינע שמאלצן אין אונ־זער ברויט. מיר נוצן בלויז קאטאן סיד אויל. ווען איר וועט איינמאל פרוביר אונזער ברויט —
איין פרואוו וועט זיין צופרידנשטעלנד
פארקויפט אין אלע סטארס
MODEL BAKERY
PHONES: L1457; L1010

קאַלגאַרי קאַלגאַרי
מר. הענרי זיסקינד
איז דער קארעספאנדענט און פארטרעטער פאר "דאס אידישע וואָרט" אין אייער שטאט און אומגעגענט.
מיר בעטן אלע סעקרעטארן פון די קאַל־גאריער ארגאניזאציעס צו איבערגעבן די נייעסן און באריכטן פון זייערע ארגאני־זאציעס צו מר. הענרי זיסקינד, 109 זיי־בעטע עוועניו, איסט, וועלכער איז אויך באפולמעכטיקט אנצונעמען סובסקריפ־שאנס פאר "דאס אידישע וואָרט".
שרייבט אדער טעלעפאנירט צו אים:
W 1733

אויף טראָצקי'ס אינזל

שלמה יצחקי, א קארעספאנדענט פון אידישע צייטונגען פון נאענטן אריענט האט אין וואַרשעווער "הייינט" אפגעדרוקט א אינטערעסאנטע קארעספאנדענץ "ווי לעבט 'באווער' טראצקי אויף דעם פרינ־צען אינזל", צווישן אנדערע דערציילט ער:

ס'איז געווען א שטיקל אוועגטורע פון מיין זייט, ווען איך האב אנגענומען דעם פארשלאג פון א טערקישן צייטונגס מאן, א באנאבטן קאַלגאַנע, צו פאָרן מיט אים אויף דעם פרינצן אינזל, אדער ווי ער הייסט אין זיין גריכיש טערקישן נאמען "פרינקיפאָ". א קוק טאן און אפשר אויך א שמועס טאן מיט דעם פארשיקטן לעאן טראצקי.

דער פרינצן אינזל איז דער גרעסטער פון א רייע אינזלען, וועלכע ליגן אויס־געצויגן פאראלעל צום ברעג.

דער אינזל איז היינט באוואוינט פון עטלאכע טויזנט איינוואוינער, צום מיינ־טען זיינען עס גריכישע ארטאדאקסן, טערקן און העכער הונדערט אידישע משפ־חות, ספרד'ישע אידן, וועלכע רעדן צווישן זיך טערקיש און שפאניש. און אז איך האב באגעגנט א אידישן בחור'ל מיט א שפאניש אידישער צייטונג אין דער האנט, האבן מיר זיך שוין פאנאנ־דערגערעדט און ער האט מיר געזאגט, ווי ערלאך און שוין עס זיינען די היינע פעסטלאכקייטן, וועלכע קומען דא פאר כמעט וועכנטלאך (ווען טראצקין האב איך מיט אים, צוליב פיל טעמים ניט געוואלט רעדן), און — סארא מארנער מזל: אינם צענטער פון דעם דאזיקן פרייזלאכן, אבער שטילן אינזל, אין א פרינצלאכער ווילע, געבויט פון דעם גרי־כישן באנקיר איליאסקו און שפעטער די רעזידענץ פון פרינץ איזעט־פאשע. — דא וואוינט איצט, זינט צוויי יאר שוין, לעאן טראצקי.

ער לעבט דא אן שום מגע ומשא מיט די אנדערע איינוואוינער, וועלכע ווילן אפילו ווענן־אים ניט רעדן, מורא האבן־דיק זיך אנצוהויבן מיט א מענשן, וועלכער רעדט ווענן דעם "באלשעוויסטישן גאפפאלעאן" (צוליב דעם טאטע, האב איך ניט געוואלט רעדן מיטן אידישן בחור פון "פרינציפקא" ווענן טראצקין).

די ווילע, אין וועלכער טראצקי פאר־ברענגט איצט זיין צייט, איז מער ווי א פירשטלאכע: א גרויסע צוויי שטאקי־קע, אין הארמאנישער ארכיטעקטור פון וויינס מארמאר, מיט גרויסע, צו דער זון אויסגעשטראלטע פענסטער. זי איז שטארק פארבארגן פון פרעמדע בליקן, שטיינערנע אין כמעט א ווילדן וואלד פון פארשיידענע ערליי בוימער, ארומגע־צויטט מיט א הויכן און שטיינערנעם פארקאן. צו דער ווילע גייט מען דורך א שמאלער, שאטנדיקער אלעע, וועלכע איז אין א סך ערטער אינגאנצן פארדעקט מיט בוימער און בליענדיקע בלומען גיר־לאנדען. אין מיטן פון דער דאזיקער אלעע קאן מען דייטלאך זעען א קליינעם וועג, וועלכער פירט צום ים ברעג.

דא שטייט צונעבונדן צו א שטיין א קליין שיפעלע, פיין אויסגעמאלט. אין ווייס און רויט מיט פיל אריענטאלישע באפוצונגען. ס'איז א דייך פישער שיפל, אין וועלכער טראצקי פאנגט פיש יעדן טאג און פארברייענגט דארט חיבשע אייר־ניקע שעה. דא געפינען זיך אויף זיינע ברייטע און דיקע קאלאשן, גלאנצנדיק פון זויבערקייט.

זעענדיק דאס שיפעלע, ווערט גלייך קלאר, ווער ס'איז זיין באלעבאס. אזעל־כע רייכע און אריגינעלע שיפלאך האבן נאר די גרויסע באנקירן און פרינצן, ווייל הונדערטער טויזנטער פישער שיפ־האבן דא א מער פראלעטאריש אויסזע־ען . . .

דער גערטנער, שיין און ריין אנגעטאן, עפנט אונז די הויפט טיר. ס'קומט אונז גלייך אנטקעגן א יונגע פרייליין אין א ווייס בלאנקעדיקן פארטוך און נעמט אף אונזערע קארטעס.

ס'קומט ארויס צו אונז א צווייטע פרייליין און בעט ווידער אונזערע קאר־טעס. מיין קאלעגע דערלאנגט איר אויף א בריוו פון א הויכבגעשטעלטער פער־זאן און מיר וואַרטן ווייטער. מיר באַ־מערקן נייע פלאנצונגען, אן אייבס גאר־טען און א שטריקל מיט געטריקנטע פיש צווישן צוויי בוימער.

אן אדיליע פון שטיל לעבן.

א פערטל שעה שפעטער דערזעען מיר פאר זיך א יונגן בחור'ל, נעקליידייט אין א העלן אנצוג מיט בלאנדע האר און טיפע שווארצע אויגן.

— זייט איר דער סעקרעטאר פון הער טראצקי?

— ניין, איך בין זיין זון און איך קום אייך זאגן, אז מיין פאטער האט געזען אייערע קארטעס און גלייענען דעם בריוו, אבער ליידער קאן ער אייך ניט אויפנעמען. ס'איז א כלל פאר אלע זשורנאליסטן און אונטערשייד . . .

מיר שווייגן א ווייל, איך קוק אים אן און באמערק, ווי ענלאך ס'זיינען זיי־נע געזיכטס שטריכן צו דעם פנים פון זיין פאטער. הויך געוואקסן, מיט א זאגן, גלאט ראזירטן פנים. ער מאכט אן איינ־דרוק פון א ראפינירטן און געבילדעטן בחור. מיין קאלעגע פאדערט דאך אז מען זאל אים אויפנעמען — אבער ס'איז אומויסט.

איך באווייז דעם יונגן הער טראצקי נאר דריי־פיר פראגן, וועלכע איך האב אנגעשריבן אויף א בלעטל פאפיר, אבער ער ענטפערט קאלט:

— מיין פאטער איז איצט אויסגעצוי־גען אויפן ליג שטול און רוט. איך קאן אים ניט באאומרואיקן.

דערווייל קומט אן דער פאסט טרע־גער, אין מיטן פון דער דאזיקער אלעע קאן מען דייטלאך זעען א קליינעם וועג, וועלכער פירט צום ים ברעג.

דא שטייט צונעבונדן צו א שטיין א קליין שיפעלע, פיין אויסגעמאלט. אין ווייס און רויט מיט פיל אריענטאלישע באפוצונגען. ס'איז א דייך פישער שיפל, אין וועלכער טראצקי פאנגט פיש יעדן טאג און פארברייענגט דארט חיבשע אייר־ניקע שעה. דא געפינען זיך אויף דייטש־ע ברייטע און דיקע קאלאשן, גלאנצנדיק פון זויבערקייט.

זעענדיק דאס שיפעלע, ווערט גלייך קלאר, ווער ס'איז זיין באלעבאס. אזעל־כע רייכע און אריגינעלע שיפלאך האבן נאר די גרויסע באנקירן און פרינצן, ווייל הונדערטער טויזנטער פישער שיפ־האבן דא א מער פראלעטאריש אויסזע־ען . . .

דער גערטנער, שיין און ריין אנגעטאן, עפנט אונז די הויפט טיר. ס'קומט אונז גלייך אנטקעגן א יונגע פרייליין אין א ווייס בלאנקעדיקן פארטוך און נעמט אף אונזערע קארטעס.

ס'קומט ארויס צו אונז א צווייטע פרייליין און בעט ווידער אונזערע קאר־טעס. מיין קאלעגע דערלאנגט איר אויף א בריוו פון א הויכבגעשטעלטער פער־זאן און מיר וואַרטן ווייטער. מיר באַ־מערקן נייע פלאנצונגען, אן אייבס גאר־טען און א שטריקל מיט געטריקנטע פיש צווישן צוויי בוימער.

אן אדיליע פון שטיל לעבן.

א פערטל שעה שפעטער דערזעען מיר פאר זיך א יונגן בחור'ל, נעקליידייט אין א העלן אנצוג מיט בלאנדע האר און טיפע שווארצע אויגן.

— זייט איר דער סעקרעטאר פון הער טראצקי?

— ניין, איך בין זיין זון און איך קום אייך זאגן, אז מיין פאטער האט געזען אייערע קארטעס און גלייענען דעם בריוו, אבער ליידער קאן ער אייך ניט אויפנעמען. ס'איז א כלל פאר אלע זשורנאליסטן און אונטערשייד . . .

מיר שווייגן א ווייל, איך קוק אים אן און באמערק, ווי ענלאך ס'זיינען זיי־נע געזיכטס שטריכן צו דעם פנים פון זיין פאטער. הויך געוואקסן, מיט א זאגן, גלאט ראזירטן פנים. ער מאכט אן איינ־דרוק פון א ראפינירטן און געבילדעטן בחור. מיין קאלעגע פאדערט דאך אז מען זאל אים אויפנעמען — אבער ס'איז אומויסט.

איך באווייז דעם יונגן הער טראצקי נאר דריי־פיר פראגן, וועלכע איך האב אנגעשריבן אויף א בלעטל פאפיר, אבער ער ענטפערט קאלט:

— מיין פאטער איז איצט אויסגעצוי־גען אויפן ליג שטול און רוט. איך קאן אים ניט באאומרואיקן.

קאַלגאַרי

ברודער מאַרד

העכסט אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן

(פארזעצונג)

— איך מוז אבער וויסן.

— איך פארשטיי אייך ניט.

— גראף געארג, דערמאנט איר זיך, אז דער באנקיר דזשאנסאן האט אונז געלאזן וואוהנען א גאנצע שטונדע אין זיין פאר־צימער, איידער ער האט אונז אויפגענער־מען.

— איך גערעדנק עס זייער גוט.

— ווייסט איר פארוואס ער האט אונז גע־לאזן וואוהנען אזוי לאנג?

— דאס ווייס איך ניט.

— אין דער צייט ווען מיר האבן גע־וואוהנט אין זיין פארצימער, האט ער אפגע־שיקט אייער אנקל אין שלאס טשעזוויק.

— דאס קאן זיין, וואס ווערט אבער דערפון?

—ווייסט איר, אז ווילליאם דערבי פארט קיין אמעריקע מיט מאראמאזעל נאנאן אונטערן נאמען פון לארד און ליידי מאל־באראא.

— צו וואס פרעגט איר עס?

— ווייסט איר, אז דער באנקיר דזשאנ־סאן שיקט זיי אויף זיין רעכענונג?

— דער ווענדלאנד, איר ווייסט דאך אלעס, — האט געארג אויסגערופן.

— נאך ניט אלעס, — האט ווענדלאנד געענטפערט, — איך מוז וויסן וואו אייער אנקל איז געווען די נאנצע צייט.

— איז עס אזוי נויטווענדיק פאר אייך?

— איך מוז עס וויסן.

— דאן קומט מיט מיר.

געארג האט געפירט ווענדלאנדן אין אנקל דזשאנס צימער, ווען זיי זיינען אהין אריינגעקומען האט אנקל דזשאן גע־וואוהרפן אויף זיי א ווילדן בליק און האט געוואלט אוועקגיין. געארג האט אים צור־ריקגעהאלטן.

— אנקל דזשאן דער דאזיקער הער איז מיין פריינט, ער וויל מיט דיר עפעס רעדן, — האט געארג געזאגט.

— איך קאן אייך גארניט זאגן, איך ווייס גארניט, — האט אנקל דזשאן גע־ענטפערט.

געארג האט דערקלערט זיין אנקל, אז דער דאזיקער מענש איז א גוטער מאן און אז ער זארגט פאר דער ערע פון דער פאמיליע טשעזוויק. דאס האט געווירקט.

— פרעגט מיך — האט ער געזאגט,

— וואס איך וועל קאנען, וועל איך ענטפערן.

— וועלכע מענשן האט איר געטראפן אין שענק? — האט ווענדלאנד געפרעגט.

— עס זיינען געווען צוויי מענשן. די זעלבע וואס האבן ארויסגע'גנב'עט דאס זילבער פון שלאס טשעזוויק.

— וואס האבן זיי מיט אייך גערעדט?

— זיי האבן קיין צייט געהאט צופיל צו ריידן מיט מיר, ווייל מען האט באלד געהערט פייפן, די לאמפן זיינען אויסגע־לאשן געווארן און אלע זיינען זיך צעלאפן.

— ווי אזוי זייט איר געקומען אין קאפע מעטראפאליטאן?

— דאס קאן איך אייך ניט זאגן.

— ווען איר קאנט עס מיר ניט זאגן, וועל איך עס אליין געווער ווערן, — האט ווענדלאנד געזאגט זיכער, — איך וויל נאר וויסן פון אייך, אויב דער באנקיר דזשאנ־סאן האט אייך געזאגט, פארוואס ער האלט אייך געפאנגען ביי זיך אין קאנטאר?

אנקל דזשאן האט א ציטער געטאן:

— איר ווילט מיר ניט ענטפערן?

— ניין!

— הערט מיך אויס, גראף טשעזוויק!

— האט ווענדלאנד געזאגט מיט א בעטנ־דער שטימע צו אנקל דזשאן, — הערט מיך אויס. איך בין נים געקומען אייך אויס־פרעגן אויס ניינער. איך האב דערביי א צוועק. איך וויל אויפדעקן א שרעקלאכע געהיימעניש. איך וויל אראפרייסן די מאסקע פון א באנדע רויבער און מערדער, וועלכע האבן געטאן פיל שאדן הונדערטער מענשן, באזונדערס אבער דער פאמיליע טשעזוויק.

— איך קאן ניט זאגן, איך טאר ניט זאגן, — האט אנקל דזשאן געזיפצט און געבראכן די הענט.

— גראף טשעזוויק, איך ווייס אז איר האט מורא, מען האט אייך אויבערגע־שראקן. מען האט אייך געדראעט, אז מען וועט טויטן אייך אדער אן אנדער פערזאן, וועלכע איז אייך ליב און טייער, ווען איר וועט אויסזאגן, וואו איר זייט געווען. איך קאן אייך אבער פארזיכערן, אז איר האט ניט וואס מורא צו האבן, דער באנקיר דזשאנסאן קאן אייך גארנישט ניט טאן, אין א קורצער צייט ארום וועט ער זיצן הינטער די הויכע גראטעס.

— ווייסט איר, אז דער באנקיר דזשאנ־סאן שיקט זיי אויף זיין רעכענונג?

— דער ווענדלאנד, איר ווייסט דאך אלעס, — האט געארג אויסגערופן.

— נאך ניט אלעס, — האט ווענדלאנד געענטפערט, — איך מוז וויסן וואו אייער אנקל איז געווען די נאנצע צייט.

— איז עס אזוי נויטווענדיק פאר אייך?

— איך מוז עס וויסן.

— דאן קומט מיט מיר.

געארג האט געפירט ווענדלאנדן אין אנקל דזשאנס צימער, ווען זיי זיינען אהין אריינגעקומען האט אנקל דזשאן גע־וואוהרפן אויף זיי א ווילדן בליק און האט געוואלט אוועקגיין. געארג האט אים צור־ריקגעהאלטן.

— אנקל דזשאן דער דאזיקער הער איז מיין פריינט, ער וויל מיט דיר עפעס רעדן, — האט געארג געזאגט.

— איך קאן אייך גארניט זאגן, איך ווייס גארניט, — האט אנקל דזשאן גע־ענטפערט.

געארג האט דערקלערט זיין אנקל, אז דער דאזיקער מענש איז א גוטער מאן און אז ער זארגט פאר דער ערע פון דער פאמיליע טשעזוויק. דאס האט געווירקט.

— פרעגט מיך — האט ער געזאגט,

— וואס איך וועל קאנען, וועל איך ענטפערן.

— וועלכע מענשן האט איר געטראפן אין שענק? — האט ווענדלאנד געפרעגט.

— עס זיינען געווען צוויי מענשן. די זעלבע וואס האבן ארויסגע'גנב'עט דאס זילבער פון שלאס טשעזוויק.

— וואס האבן זיי מיט אייך גערעדט?

— זיי האבן קיין צייט געהאט צופיל צו ריידן מיט מיר, ווייל מען האט באלד געהערט פייפן, די לאמפן זיינען אויסגע־לאשן געווארן און אלע זיינען זיך צעלאפן.

— ווי אזוי זייט איר געקומען אין קאפע מעטראפאליטאן?

— דאס קאן איך אייך ניט זאגן.

— ווען איר קאנט עס מיר ניט זאגן, וועל איך עס אליין געווער ווערן, — האט ווענדלאנד געזאגט זיכער, — איך וויל נאר וויסן פון אייך, אויב דער באנקיר דזשאנ־סאן האט אייך געזאגט, פארוואס ער האלט אייך געפאנגען ביי זיך אין קאנטאר?

אנקל דזשאן האט א ציטער געטאן:

— איר ווילט מיר ניט ענטפערן?

— ניין!

— הערט מיך אויס, גראף טשעזוויק!

— האט ווענדלאנד געזאגט מיט א בעטנ־דער שטימע צו אנקל דזשאן, — הערט מיך אויס. איך בין נים געקומען אייך אויס־פרעגן אויס ניינער. איך האב דערביי א צוועק. איך וויל אויפדעקן א שרעקלאכע געהיימעניש. איך וויל אראפרייסן די מאסקע פון א באנדע רויבער און מערדער, וועלכע האבן געטאן פיל שאדן הונדערטער מענשן, באזונדערס אבער דער פאמיליע טשעזוויק.

— איך קאן ניט זאגן, איך טאר ניט זאגן, — האט אנקל דזשאן געזיפצט און געבראכן די הענט.

— גראף טשעזוויק, איך ווייס אז איר האט מורא, מען האט אייך איבערגע־שראקן. מען האט אייך געדראעט, אז מען וועט טויטן אייך אדער אן אנדער פערזאן, וועלכע איז אייך ליב און טייער, ווען איר וועט אויסזאגן, וואו איר זייט געווען. איך קאן אייך אבער פארזיכערן, אז איר האט ניט וואס מורא צו האבן, דער באנקיר דזשאנסאן קאן אייך גארנישט ניט טאן, אין א קורצער צייט ארום וועט ער זיצן הינטער די הויכע גראטעס.

— אנקל דזשאן האט זיך אומגעקוקט, ווי איינער וועלכער באפט זיך אויף א שרעקלאכן טרוים.

— איז עס וואר? — האט ער גע־פרעגט, — אז דער באנקיר דזשאנסאן איז ארעסטירט?

— ער איז נאך ניט ארעסטירט, אבער ער וועט באלד ארעסטירט ווערן.

— און וואס מאכט נאנאן?

— זי פארט אוועק קיין אמעריקע.

אנקל דזשאן האט אפגעאטעמט פריי־ער און האט געזאגט.

— דאן קאן איך אייך דערציילן וואו איך בין געווען.

— איך בעט אייך דערציילט מיר אלעס,

— האט ווענדלאנד געבעטן, — איך ווייסט גארניט, ווי וויכטיק עס איז פאר מיר און פאר אייך צו וויסן וואו איר זייט געווען.

אנקל דזשאן האט געטראכט אייניקע מינוט, דאן האט ער דערציילט וואס עס האט מיט אים פאסירט אין יענער שרעק־לאכער נאכט.

— האט איר דערקאנט די שטימע, וואס האט געזאגט צו אייך "קומט מיט מיר"?

— איך האב זי דערקאנט. דאס איז גע־ווען דעם באנקיר דזשאנסאנס שטימע.

— וואוהין האט ער אייך געפירט?

— דאס קאן איך אייך ניט זאגן, עס איז געווען אזוי פינסטער, אז מען האט ניט געקאנט זעען אויף פינף שריט, איך ווייס נאר, אז מען האט מיך געפירט אין א קעלער איבער טרעפ, עס זיינען אויך געווען טרעפ אראפ אין קעלער און ארויס פון קעלער, ווי לאנג איך בין געגאנגען, ווייס איך אויך ניט, איך ווייס נאר, אז איך בין פלוצלונג אנגעקומען אין א העל באלויכטענעם זאל. דאס איז געווען דער קאפע מעטראפאליטאן.

אויף ווענדלאנדס געזיכט האט זיך באר־וויזן א פרייליכער שמייכל. געארג האט עס באמערקט און האט געפרעגט:

— וואס קאנט איר דערפון וויסן?

— דער רויטער דזשאן און דער באנ־קיר דזשאנסאן זיינען איין פערזאן.

— דאס איז אוממעגלאך, — האט גע־ארג אויסגערופן.

— און־דאך וואר! האט ווענדלאנד גע־ענטפערט, נאך מער, צווישן שענק פונם רויטן דזשאן און דער קאנטאר פון באנקיר דזשאנסאן געפינט זיך א געהיימער גאנג אונטער דער ערד.

— דאס קאן דאך אבער ניט זיין! — האט געארג ווידער אויסגערופן.

— איז א וועלט שטאט איז אלעס מעג־לאך, מען בויט א קאנאל אפצופירן דאס שמוציקע וואסער פון דער שטאט, רויבער און מערדער באנוצן דעם דאזיקן קאנאל אלס וועג צו אנטלויפן אדער זיך צו באר־האלטן. די ווענט, די מויערן, די דעכער פון די הייזער, די שמאלע שאכטן צווישן איין הויז און דעם צווייטן, — אלעס ווערט באנוצט פון פארברעכער צו זייערע צוועקן.

עממא

ווענדלאנד האט שוין געוואוסט גענוג. ער האט זיך איצט איבערצייגט אז דער רויטער דזשאן און דער באנקיר דזשאנ־סאן זיינען איין פערזאן, און אז דאס גרוי־סע באנק געשעפט "דזשאנסאנס ענד קא." און דער שענק פון רויטן דזשאן זיינען איין געשעפט. ווען דער באנקיר דזשאנסאן פארט אוועק קיין ענינפטן, קאן מען אים געפינען אין שענק, וואו ער קימערט זיך זייער ווייניק, אויב ער פארקויפט שנאפס און ביר, דארט קויפט ער גע'גנב'עטע זא־כען.

(ווייטערעס קומט)

לינען שאוער פון מושב זקנים

וועט פארקומען אין מושב זקנים

זונטאג דעם 15טן פעברואר, פון 2 נ. מ. ביז 10 אוונט

אין 426 מאניטאבא עווניו

מיר בעטן יערן וועמען דער אנשטאלט איז טייער צו קומען צו דעם שאוער. מיר נויטיקן זיך אין אלערליי לינען אויסער אין ציכלאך.

מיט אכטונג,

מרס. ס. גאוויק, לינען טשערמאן

איר קאנט זיך איצט דורכריידן מיט אייערע פריינט

אין אלבערטא דורכן טעלעפאן און איר קאנט שפארן צייט און געלט!

די אויסגעבעסערטע באדינונג דערמעגלאכט אונז צו געבן אייך

שנעלערע באדינונג

און

ביליקערע רייטס

	פריערדיקע רייטס פון וויניפעג	איצטיקע רייטס פון וויניפעג
קאלגארי	$3.90	$3.00
ערמאנטאן	$3.90	$3.00
מעדיסין העט	$3.35	$2.55
ווענרעוויל	$3.90	$3.00

די סטיישאן צו סטיישאן רייטס וואס זיינען אנגעוויזן זיינען פאר טאג באדינונג, אונט און נאכט רייטס אויף סטיישאן צו סטיישאן קאלס, זיינען פראפאָרציאָנעל נידעריקער.

איר קאנט טעלעפאָנירן אייער מעסעדזש אין אייער אייגענער שפראך

Manitoba Telephone System

סייל פאָסטערס

געמאכט

אין 24 שעה

שיין און צוציענד

ביי

"דאס אידישע וואָרט"

מיר האבן אן אויסוואל פון הונדערטער קאטס פון די לעצטע צייכענונגען צו באצירן די פאסטערס

מיר טוען די גאנצע ארבעט

שיקט אונז בלויז אריין די פרייזן פון די ארטיקלען וועלכע איר ווילט ארויס־שטעלן אויפן סייל — און מיר טוען שוין פאר אייך דאס איבעריקע

שרייבט אין וועלכער שפראך איר ווילט צו

THE ISRAELITE PRESS LIMITED

165 Selkirk Ave. Phones: 52 213 - 55 409

וויל טויטן איר מאן דורך א דעטעק־טיוו און ווערט ארעסטירט

א טראגישע פאסירונג

די געשיכטע וואס מיר שילדערן דא האט צו טאן מיט א געלטגייציקער און פאלשער פרוי, וועלכע געפינט זיך איצט צוזאמען מיט איר געליבטן הינטער אייר־זערנע גראטעס דערפאר ווייל זי האט גע־וואלט אומברייגגען איר מאן, אום צו קע־נען אויפמאנען די צוויי טויזנט דאלאר אינשורענס און לעבן א טאג מיט איר גע־ליבטן. זי האט אבער געוואלט בלייבן א אשה צנועה אין די אויגן פון דער וועלט. זי האט ניט געוואלט באפלעקן אירע הענט אין בלוט און דערפאר האט זי זיך געדונ־גען א מערדער. אבער דא האט זי גאנץ אומבאוואוסטזיניק, געגראבן איר אייגע־קבר.

מרס. בארטעל איז דער נאמען פון דיי־זער פרוי. מיט נייגנן יאר צוריק האט זי געהייראט איר מאן, אלבערט, און ביז מיט א יאר צוריק האבן זיי ביידע געלעבט גליקלאך און צופרידן. זייענדיק א שמיר, האט ער געארבעט שווער און ביטער און האט איר יעדע וואך אוועקגעגעבן זיינע פארדינסטן, איבערלאזנדיק זיך בלוז איין אדער צוויי דאלאר פאר טאבאק און קאר־טער און איבערגעגעבענער מאן און אלס אזעלכער האט ער ניט נאר געזארגט פאר דעם וואוילזיין פון זיין פרוי אין דער קעגנווארט, נאר אויך פאר דער צוקונפט, ווען ער וועט מער ניט זיין מיט איר און דערפאר האט ער ארויסגענומען אן איב־שורענס פאליסי אויף איר נאמען וואס האט געלויטעט אז נאך זיין טויט דארף זי קריגן צוויי טויזנט דאלאר.

מיט עטלאכע חדשים צוריק האט מרס. בארטעל אריינגעבראכט אין הויז אריין א באדרעד מיט'ן נאמען האהן. דער מאן אי־דער האט פראטעסטירט קעגן דעם. ער האט גע'טענה'ט אז ער מאכט א לעבן און נויטיקט זיך ניט אין די פאר דאלאר וואס א באדרעד קאן אים צאלן. מרס. בארטעל האט אבער גע'טענה'ט אז די מוז האלטן דעם באדרעד אין הויז, ווייל פון איר מאנס פארדינסטן קאן זי ניט אפשפארן אויף א קליידל און אנדערע נויטיקע זאכן. האט דער שמיד זיך געבויגן פאר'ן אלי־זערנעם ווילן פון זיין ווייב און האט גע־מאכט א שווייג וועגן דעם באדרעד.

עטלאכע וואכן נאכדעם ווי האהן האט זיך געפונען אין הויז, האט דער שמיד באמערקט אז ער איז אביסל צו פריינט־לאך מיט זיין פרוי. זיי זיינען ביידע גאנץ אפט אוועק פון הויז צוזאמען און ווען זיי זיינען געקומען אהיים, זיינען זיי גע־ווען א היבש ביסל שיכור'לאך. ווען ער איז צוגעשטאנען צו זיין פרוי און האט זי אנגעפאנגען מוסר'ן דערפאר וואס זי שלעפט זיך ארום מיט דעם באדרעד, איז זי געווארן אין כעס און האט אים גאנץ גוט אנגעזידלט.

— ניט גענוג וואס דו נעמסט מיך קיינ־מאל ניט ארויס — האט זי געזאגט — פארדריסט עס דיך נאך וואס עס געפינט זיך א מאן וועלער איז גוט צו מיר און ניט מיר אמאל א גוד טיים.

זינט יענעם אפרייד ווענן ארומשלעפן זיך מיט דעם באדרעד, האט דער שמיד מער צו זיין ווענן דעם א ווארט ניט ארויסגערעדט. ער איז ארומגעגאנגען גאנ־צע טעג און געבט א־שווייגנדיקער, ניט האבנדיק די מינדסטע אנונג ווענן דעם אז זיין ווייב טראגט זיך ארום מיט א פלאן אים משלח צו זיין אויף יענער וועלט.

מרס. בארטעל האט ווענן דעם עפעס ארויסגעפלאפלט צו אירער א שכנה. זי האט דער שכנה דערציילט אז זי זוכט א מאן וועלכער זאל דעם שמיד דערמארדן, און אז זי וואלט אים פאר דעם "דזשאב" גוט באלוינט. די שכנה איז אוועק צו דער דעטעקטיוו ביורא און האט אלעס דער־ציילט. איינער פון די דעטעקטיווס איז דאן אוועק צו מרס. בארטעל. ער האט זיך אנגעגעבן אלס "שיקאגא דזשאו", א באנ־רימטער געננסטער, וועלכער מאכט א לעבן פון אזעלכע זאכן. מרס. בארטעל האט זיך דערפרייט מיט דעם מערדער. זי האט אים אויסגעפרעגט ווענן דעם פרייז וואס ער וויל פאר הרג'ענען איר מאן און ווי אזוי ער האט בדעה צו מאכן דעם "דזשאב".

ענדלאך האט מען זיך געאייניקט אויף דעם פרייז פון $750 וואס זי האט זיך אונטערגענומען צו באצאלן אזוי שנעל ווי דער מאן וועט באגראבן ווערן און זי וועט קריגן די צוויי טויזנט דאלאר אינשורענס. דער אפמאך איז געשלאסן געווארן און צו דער באשטימטער צייט איז "שיקאגא דזשאו" געקומען אבער ניט אליין.

מיט אים האט זיך געפונען א באגלייי־טער. ווען זיי זיינען אריין אין הויז, האט "שיקאגא דזשאו" אויסגעזאגט ווער ער איז און ביידע האבן ארעסטירט מרס. בארטעל. אביסל שפעטער האט מען אויך געכאפט איר באדרעד און ביידע זיינען געשטעלט געווארן צו א טרייען. איצט זי־צען זיי הינטער אייזערנע גראטעס, וואו זיי צאלן די שטראף פאר וועלן פטור ווערן פון א מענשן אויף א ברוטאלן אופן. טאלן אויפן.

NEW PALACE THEATRE

היינט און מארגן

נענסי קאראל אין

"געלעכטער"

אויך קאמעדיע, נייעס, פיטשורעטס

טשיקענס!

איך האב אריינגעקראגן א שיפמענט מיט טשיקענס און וועל פארקויפן צו די ביליקסטע פרייזן.

קומט און איבערצייגט זיך

י. לאקשין

642 מאניטאבא עווי., טעל. 56 175

— איך מוז איצט פארן קיין לאנדאן און ענדיקן מיין ארבעט, — האט ער גע־זאגט צו גראף געארג.

אין דער דאזיקער מינוט איז אריינגע־קומען א דינער און האט געמעלדעט, אז אין שלאס איז געקומען א מאן פון קרימי־נאל גערויכט, וועלכער האט געבראכט א בריוו. דעם דאזיקן בריוו וויל ער אבער איבערגעבן נאר גראף געארג אין די הענט.

ווענדלאנד האט געוואלט אוועקגיין. גע־ארג האט אים געבעטן ער זאל נאך פאר־בלייבן אייניקע מינוט.

ער איז ארויסגעגאנגען זעען, וואס מען דארף אים, און איז באלד צוריקגעקומען מיט א בריוו אין די הענט.

— וואס איז שוין נייעס? — האט אנקל דזשאן געפרעגט.

געארג האט דערלאנגט דעם בריוו וועגן־לאנדן און האט געבעטן:

— לעזט אים אין דער הויך, הער ווענדלאנד, און זאגט אונז דאו, וואס מיר זאלן טאן. עס טוט מיר לייד דאס קינד!

דער בריוו איז געשריבן געווארן פון דעם גייסטלאכן פון נעפענגניש, וואו דער מערדער באב האט זיך איצט געפונען. דער גייסטלאכער האט געשריבן אז באב איז זייער קראנק, ער האלט ביים שטארבן און פאר זיין טויט האט ער זיך דערמאנט אן זיינע קינדער. איבערהויפט אן זיין אינגסטער טאכטער, עממא. ער וויל זי זעען פאר זיין טויט. עממא איז זיין גע־ליבט קינד, ווייל זי איז זיין אינגסטע טאכ־טער.

"ווען גראף געארג ווענשט" שרייבט ווייי־טער דער גייסטלאכער, "וועט ער אריינגע־בען דאס קינד אין יתומים הויז, וואו עס וועט דערצוינן ווערן צווישן פרומע מענ־שען און מען וועט עס לערנען מורא צו האבן פאר גאט און צו פאלגן וואס עלטע־רע מענשן הייסן.

ווען ווענדלאנד האט געענדיגט דעם בריוו, האבן זיך אלע דריי איבערגעקוקט, יעדערער האט געפרעגט דעם אנדערן מיט די אויגן: — וואס איז דאס? וואס זאל דאס הייסן?

— ארימעס קינד! — האט אנקל דזשאן געזיפצט.

— ארימעס קינד הייסט, ארימעס קינד מארן, — האט געארג אויסגערופן, — וואס העלפט דאס זיפצן? די פראגע איז, צי זאלן מיר שיקן עממא'ן צו איר פא־טער, אדער ניט?

(ווייטערעס קומט)

Classified Section קלאסיפייד סעקשען

ספעציעלע פרייזן פאר ארווערטיזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג

איין מאל 5 ס פאר אייניג ווערטער		
פאר א וואר 20 ס	פאר 3 מאנאטן	$2.15
פאר א מאנאט 75 ס	פאר 6 מאנאטן	$4.00
	פאר 1 יאר	$7.50

:: פערזענלאכעס ::

PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106

290 פארטעדוש עוו. איבער לייסעאום טעאטער נייסטע בעסטע פשקס פרשט און וואלץ סטעפס פלאשן און סטריקטלי פריוואטע לעקשנס. פולער קורס פון לעקשנס $5.00.

R.B. ORMISTON

פלאריסט

צוויי סטארס צו אייער באדינונג

96 Osborne St., Phone 42 386

340 Portage Ave., Phone 24 791

בלומען טעלעגראפירט איבעראל

לייף אינשורענס

בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן.

P. A. TEMPLETON

807 Electric Railway Chambers

Phone 89 688

טייפרייטערס

באנקראט סייל, רעמינגטאן, אנדערוואוד, וואודסטאק און א. וו.

T. A. WEIR

Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

LIGHTFOOT'S TALLY HO'S

פאר שליטן פארטיס

Phone 86 067 Evenings 23 258

היים און אפיס פורניטשור פארלאנגט

פאר מזומן געלט.

KILSHAW'S

Auctioneers

Canada Bldg. Phone 29 040

We Pay Highest Prices

פאר אלטן גאלד, אלטן זילבער און גאלד ברידזש ארבעט. מיר פארקויפן דזשעלרי, זייגערס, דייאמאנד רינגס צו נידעריקסטע פרייזן.

703 MAIN ST. — PHONE 89 938

לייכטע ארטש סופארטערס געמאכט צו אינדיווידועלן איינדרוק. פוס דאקטאר און פוס קולטור.

MODERN FOOT CORRECTION LABORATORY

812 Toronto General Trusts Bldg.

Phone 80 767

CITIZENS FINANCE CORPORATION LIMITED

קאמערציעלע באנקירן

פריוואטע לאנס אראנזשירט — שטריינג קאנסידערנשאל. מיר פינאנסירן קארס, ראַ־דיאס און ישן אנדער לאנס צו נידעריק־סטע טערמס. מארטגארדזשס צו נידעריק־סטע קוירענט ריינטס. אנרימענטס געקויפט צייטווייליקער אפיס:

476 PORTAGE AVE.

Phone 34 645 Evgs. 55 785 or 53 303

געשעפט געלעגנהייטן

Business Opportunities

אפארטמענט בלאק, 12 סוויטס, יע־לאכער רענט $5.520. וועט פארבייטן אויף הייזער.

אפארטמענט בלאק, 26 סוויטס, גארט ענד, רענט $10.000 א יאר. וועט פארקויי־פען זייער ביליק. וועט נעמען אין אויס־בייט און א טייל מזומן געלט.

גראסערי און קאנפעקשאנערי, סטאק און פיקסטשורס $3.500, אומצאץ $2.000 א מאנאט. נידעריקער רענט.

SCOTT REALTY CO. Ltd.

11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

נארט ענד גראסערי, אויף אויסגעציי־כענטן קארנער, סטאר מיט סוויט און באַ־זונדער הויז. די רענט וועט צאלן אלע אויסגאבן. א גרויסער באַרגען בלויז דעם מאנאט.

סטאר צו רענטן אין סובארב פאר דריי גודס, פוירנישינגס אדער האַרדוועיר. איי־ען פון די בעסטע געשעפטס־געלעגנהייטן דעם יאר. קיין סטאק צו איבערנעמען.

דזשענעראל סטארס אין קאנטרי צו רענטן, קויפן אדער בייטן פאר שטאפיקע פראפערטי. גוטע בילדינגס אין גוטע שטעטלאך.

אויב איר ווילט א געשעפט, זו...

ח. פערלמאן און נ. זעלטשען

MUTUAL AGENCIES

874 Main St. Phone 51 000

:: שטעלע פארלאנגט ::

SITUATION WANTED

א גראדואירטע לערערין, קאן אויך אויס־געצייכנט אנפירן מיט א קינדער־גארטן, פארלאנגט א שטעלע. קאן געבן גוטע רע־פערענס. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 4164.

עס איז בלויז א פראגע פון מינוטן

אריינצושטעלן אן "ער" אין

"דאס אידישע וואָרט"

אייער טעלעפאן וועט אונז דער־גרייכן אין געצייטלט סעקונ־דן טעלעפאנירט

52 213

און אייער "ער" וועט דערשיינען אין דער זעלביקער אויסגאבע

:: צו פארקויפן ::

FOR SALE

אן אויסגעצייכנטע גוטע דזשענעראל סטאר לעבן שטאט, טוט גוטע ביזנעס וואס וועט פולשטענדיק צופריידנשטעלן דעם פארזיכטיקסטן קונה. איינגנטימער וועט אויך אנגעמען א גרויסן לאט אין א פאסיקן דיסטריקט אין אויסבייט. לאזט ניט דורך די דאזיקע געלעגנהייט צו קויפן א ראיעלע ביזנעס וואס וועט אייך פאר־זארגן מיט א פיינעם איינקומפט.

געלט צו לייען. אינשורענס פאר אלערי־ליי צוועקן.

סוויטס און הייזער צו פארערענטן.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט

טעלעפאנס 761 55 אוי 807 58

גאראנטירטע געגוצטע קארס

אלע מארטן און מאדעלן

אויב איר ווילט אן עכטע גוטע געגוצטע קאר צו א פאסיקן פרייז, זעט

W. J. BOTTLE

Carter-Latter Motors Ltd.

Phone 89 367 Res. 502 179

:: צו פארערענטן ::

FOR RENT

צו פארערענטן א שיינעם דריי רום סוויט אין באלטיק אפארטמענט. מעסיקע רענט. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "די", טעלעפאן 668 56.

NOKOMIS BUILDING

הארנרייזון און קאמבערלענד

ווינשנסווערטער פלאץ

צו פארערענטן. פאסיק פאר לייכטער מאנופעקטשורינג אדער אפיסעס. ני־דעריקער אינשורענס רענט.

THE J. McDIARMID CO., LTD.

201 Nokomis Bldg. Phone 26 294

צו פארערענטן א שיין געפארנישטע רום ביי א פאמיליע אן קינדער, אין גלאב אפארטמענטס, מיין און סט. דזשאנס, סוויט 8. אלע באקוועמלאכקייטן. מיט אדער אן באד. פאר א קאפל אדער סינגל טעלעפאנירט 568 56.

איין גרויסע געפוירנישט רום צו פאר־רענטן, הייסע וואסער, טעלעפאן, מיט אדער אן באד. טעלעפאן 156 54.

אין פעלעם טעאטער

זייער אן אינטערעסאנט און שפאנענד בילד ווערט היינט געוויזן אין פעלעם טעאטער, און די פעלעם פאטראניזירער קאנען זיין זיכער, אז דאס בילד וועט זיי געפעלן און זיי וועלן אויך אנדערע רע־קאמענדירן עס צו זעען.

"געלעכטער", איז דער נאמען פון דעם בילד, מיט דער באריטער מואווי סטאר, נענסי קאראל אין דער הויפט ראל.

דאס איז די סאמע שטארקסטע דראמא־טישע געשיכטע וואס איז ווען געשפילט געווארן, מיטן אנטייל פון פרעדריק מארטש. עס ווערט אויך געוויזן א דורכ־אויס־ריידנדיקע אמוזירנדיקע קאמעדיע, און פיטשורעטס.

די

חסד של אמת ארגאניזאציע

בעט אלע מיטגלידער וועלכע האבן גע־האט צו פארקויפן ביליעטן צום קאנ־צערט, און ביכלאך פאר מיטגלידער־שאפט, זיי זאלן קומען צו

א פארזאמלונג

מיטוואך דעם 11טן פעברואר

8.30 אוונט

אין דער נייער תלמוד תורה

מענגנס און ענדריוס

CHESTERFIELD HOUSE

פאר טשעסטערפילד און טשערס צו נידעריקע פרייזן

ריפעירס און איבערציאונגען

אויך געטאן פון עקספערטן

639 PORTAGE AVE.

2 טירן איסט פון שערבורוק סטריט

דזשאנדזש האר, איינגנטימער

טעלעפאן 362 33

מצה מצה

קאנטרי אידן, סטארקיפערס

מצה דילערס

איך בין מודיע אז דעם יאר ווי אלע יאר פארקויף איך אלערליי סטייטסער און ווי־ניפעגער מצה. האלסייל פרייז. שיקט איי־רע אדרעסס אין צייט. מיין נאמען גאראנ־טירט ראיעלע באהאנדלונג

ד. טאלטשינסקי

465 פרינסעס עווע., טעלעפאן 336 54

זעט אונזערע נייע ספרינג סחורות

א גרויסער אויסוואל פון וואס אויסצוקלייבן

Dominion Furniture Co., Limited

499 NOTRE DAME AVENUE

PHONES: 86 195 — 87 873

וואנצן און קאקראטשעס

פארניכטעט. ארכעט גאראנטירט

CHARLES RIESS & CO.

376 Colony St. Phone 33 529